

Utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning

Sammanfattning

Finansutskottet behandlar i betänkandet utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning i budgetpropositionen för 2012 (prop. 2011/12:1). Utskottet tillstyrker regeringens förslag till fördelning av utgifter på anslag inom utgiftsområde 2. Det innebär att utgifterna inom området hamnar på en nivå på drygt 13 miljarder kronor 2012. Utöver regeringens förslag till anslag inkluderar nivån även Riksrevisionens förslag till anslag för sin verksamhet. Utskottet avstyrker motionsförslag om delvis andra anslagsnivåer inom utgiftsområdet.

Utskottet tillstyrker också regeringens förslag om att Sverige ska delta i en kapitalhöjning i Europarådets utvecklingsbank. Utskottet anser att banken fyller en viktig funktion genom att finansiera projekt i syfte att främja den sociala sammanhållningen i Europa.

Vidare tillstyrker utskottet regeringens förslag till investeringsplaner och låneramar för Statens fastighetsverk och Fortifikationsverket. Utskottet tillstyrker också regeringens förslag till kredit på räntekonto i Riksgäldskontoret för Kammarkollegiet och Statens tjänstepensionsverk. Utskottet tillstyrker även förslag om att Sjunde AP-fonden och Riksrevisionen ska få ta upp lån i Riksgäldskontoret.

Utskottet föreslår ett tillkännagivande om att regeringen under 2014 ska lämna en särskild resultatskrivelse för 2012 och 2013 om målet för det finansiella systemet när det gäller effektivitet, stabilitet, konsumentskydd, reglering och tillsyn.

Utskottet behandlar även regeringens skrivelse 2010/11:138 om Riksrevisionens granskning av it inom statsförvaltningen och statliga it-projekt.

Finansutskottet behandlar också motionsyrkanden från den allmänna motionstiden 2011 om Finansinspektionens finansiering och tillsyn, en personalförsörjningskommission och de maritima kulturmiljöerna på Skeppsholmen och Kastellholmen. Utskottet avstyrker dessa motionsyrkanden.

I betänkandet finns tre reservationer och två särskilda yttranden.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	4
Redogörelse för ärendet	7
Utskottets överväganden	8
Mål och resultat för utgiftsområde 2	8
Mål och resultat för Riksrevisionen	23
Riksrevisionens granskning av it inom statsförvaltningen och statliga it-projekt	25
Regeringens bedömning	28
Anslagen 2012 inom utgiftsområde 2	30
Bemyndiganden 2012 inom utgiftsområde 2	38
Bemyndigande för Kammarkollegiet	38
Bemyndigande för verksamhetsstöd för den statliga budgetprocessen	39
Bemyndigande för Statens tjänstepensionsverk	39
Bemyndigande för bidragsfastigheter	40
Bemyndigande för Riksrevisionen	41
Kapitalhöjning i Europarådets utvecklingsbank	41
Avgiftsfinansierad verksamhet inom utgiftsområde 2	43
Statens fastighetsverk	43
Fortifikationsverket	45
Sjunde AP-fonden	46
Övriga förslag inom utgiftsområde 2	47
Finansinspektionens finansiering	47
Finansinspektionens tillsyn	50
En personalförsörjningskommission	53
De maritima kulturmiljöerna på Skeppsholmen och Kastellholmen	55
Reservationer	58
1. Riksrevisionens granskning av it inom statsförvaltningen och statliga it-projekt, punkt 2 – motiveringen (V)	58
2. En personalförsörjningskommission, punkt 15 (V)	58
3. De maritima kulturmiljöerna på Skeppsholmen och Kastellholmen, punkt 16 (SD)	60
Särskilda yttranden	61
1. Anslagen 2012 inom utgiftsområde 2 (MP)	61
2. Anslagen 2012 inom utgiftsområde 2 (SD)	61
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	63
Proposition 2011/12:1	63
Skrivelse 2010/11:138	64
Motioner från allmänna motionstiden hösten 2011	65
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens och oppositionens förslag	67
<i>Bilaga 3</i>	
Utskottets anslagsförslag	68

Tabeller

Tabell 1 Regeringens föreslagna anslagsbelopp 2012 i förhållande till anslagsbeloppen 2011	31
Tabell 2 Investeringsplan för Statens fastighetsverk 2012–2014	44
Tabell 3 Utnyttjad låneram för Statens fastighetsverk	44
Tabell 4 Investeringsplan för Fortifikationsverket 2012–2014	45
Tabell 5 Utnyttjad låneram för Fortifikationsverket	46

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. **Mål och resultat för utgiftsområde 2**

Riksdagen tillkännager som sin mening att regeringen ska lämna en särskild resultatskrivelse under 2014 till riksdagen för 2012 och 2013 avseende målet för det finansiella systemet vad gäller effektivitet, stabilitet, konsumentskydd, reglering och tillsyn.

2. **Riksrevisionens granskning av it inom statsförvaltningen och statliga it-projekt**

Riksdagen lägger skrivelse 2010/11:138 till handlingarna.

Reservation 1 (V) – motiveringen

3. **Anslagen 2012 inom utgiftsområde 2**

Riksdagen anvisar anslag för 2012 inom utgiftsområde 2 Samhälls-ekonomi och finansförvaltning enligt utskottets förslag i bilaga 3. Därmed bifaller riksdagen proposition 2011/12:1 utgiftsområde 2 punkterna 11 och 13 samt avslår motionerna 2011/12:Fi295 yrkande 1 och 2011/12:Fi308.

4. **Bemyndigande för Kammarkollegiet**

Riksdagen bemyndigar regeringen att för 2012 besluta om en kredit på räntekonto i Riksgäldskontoret intill ett belopp av 355 000 000 kronor för att tillgodose Kammarkollegiets behov av likviditet i samband med inrättandet av nya myndigheter. Därmed bifaller riksdagen proposition 2011/12:1 utgiftsområde 2 punkt 1.

5. **Bemyndigande för verksamhetsstöd för den statliga budgetprocessen**

Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2012 för ramanslaget 1:3 Verksamhetsstöd för den statliga budgetprocessen ingå avtal för utveckling och underhåll av informationssystemet Hermes som medför behov av framtida anslag på högst 45 000 000 kronor under 2013–2017. Därmed bifaller riksdagen proposition 2011/12:1 utgiftsområde 2 punkt 2.

6. **Bemyndigande för Statens tjänstepensionsverk**

Riksdagen bemyndigar regeringen att för 2012 besluta om en kredit på räntekonto i Riksgäldskontoret intill ett belopp av 100 000 000 kronor för att tillgodose Statens tjänstepensionerks behov av likviditet i pensionshanteringen. Därmed bifaller riksdagen proposition 2011/12:1 utgiftsområde 2 punkt 3.

7. Bemyndigande för bidragsfastigheter

Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2012 för ramanslaget 1:10 Bidragsfastigheter ingå avtal om underhåll av bidragsfastigheter som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 30 000 000 kronor under 2013. Därmed bifaller riksdagen proposition 2011/12:1 utgiftsområde 2 punkt 6.

8. Bemyndigande för Riksrevisionen

Riksdagen bemyndigar Riksrevisionen att för 2012 ta upp lån i Riksgäldskontoret för investeringar i anläggningstillgångar som används i verksamheten intill ett belopp av 15 000 000 kronor. Därmed bifaller riksdagen proposition 2011/12:1 utgiftsområde 2 punkt 12.

9. Kapitalhöjning i Europarådets utvecklingsbank

Riksdagen godkänner att Sverige under 2012 medverkar i kapitalhöjningen i Europarådets utvecklingsbank (CEB) och bemyndigar regeringen att ikläda staten betalningsansvar i form av statliga garantier till CEB intill ett belopp av 123 724 000 euro. Därmed bifaller riksdagen proposition 2011/12:1 utgiftsområde 2 punkt 10.

10. Statens fastighetsverk

Riksdagen godkänner regeringens förslag till investeringsplan för Statens fastighetsverk för 2012–2014 och bemyndigar regeringen att för 2012 besluta att Statens fastighetsverk får ta upp lån i Riksgäldskontoret intill ett belopp av 12 300 000 000 kronor för investeringar i fastigheter m.m. Därmed bifaller riksdagen proposition 2011/12:1 utgiftsområde 2 punkterna 4 och 5.

11. Fortifikationsverket

Riksdagen godkänner regeringens förslag till investeringsplan för Fortifikationsverket för 2012–2014 och bemyndigar regeringen att för 2012 besluta att Fortifikationsverket får ta upp lån i Riksgäldskontoret intill ett belopp av 10 200 000 000 kronor för investeringar i mark, anläggningar och lokaler. Därmed bifaller riksdagen proposition 2011/12:1 utgiftsområde 2 punkterna 7 och 8.

12. Sjunde AP-fonden

Riksdagen bemyndigar regeringen att för 2012 avseende Sjunde AP-fondens verksamhet dels besluta om lån i Riksgäldskontoret för investeringar i anläggningstillgångar som används i verksamheten intill ett belopp av 5 000 000 kronor, dels besluta om kredit på räntekonto i Riksgäldskontoret intill ett belopp av 185 000 000 kronor. Därmed bifaller riksdagen proposition 2011/12:1 utgiftsområde 2 punkt 9.

13. Finansinspektionens finansiering

Riksdagen avslår motion 2011/12:Fi201.

14. Finansinspektionens tillsyn

Riksdagen avslår motionerna 2011/12:Fi226 och 2011/12:C347 yrkande 3.

15. En personalförsörjningskommission

Riksdagen avslår motion 2011/12:Fi208.

Reservation 2 (V)

16. De maritima kulturmiljöerna på Skeppsholmen och Kastellholmen

Riksdagen avslår motion 2011/12:Fi293.

Reservation 3 (SD)

Stockholm den 6 december 2011

På finansutskottets vägnar

Anna Kinberg Batra

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Anna Kinberg Batra (M), Tommy Waidelich (S), Pia Nilsson (S), Göran Pettersson (M), Ann-Charlotte Hammar Johnsson (M), Maryam Yazdanfar (S), Carl B Hamilton (FP), Bo Bernhardsson (S), Per Åsling (C), Marie Nordén (S), Staffan Anger (M), Per Bolund (MP), Anders Sellström (KD), Johnny Skalin (SD), Ulla Andersson (V), Jörgen Andersson (M) och Sven-Erik Bucht (S).

Redogörelse för ärendet

Den 23 november 2011 fastställde riksdagen utgiftsramen för utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning. I detta betänkande tar utskottet ställning till hur anslagen inom utgiftsområde 2 ska fördelas inom den fastställda ramen. I betänkandet behandlas även de delar av utgiftsområdet som är avgiftsfinansierade. Vidare behandlas ett förslag till kapitalhöjning i Europarådets utvecklingsbank.

I betänkandet behandlas även Riksrevisionens granskning av it inom statsförvaltningen och statliga it-projekt. Utskottet behandlar också fem motionsyrkanden från den allmänna motionstiden 2011 som handlar om Finansinspektionens finansiering och tillsyn, en personalförsörjningskommission och Skeppsholmens och Kastellholmens maritima kulturmiljöer.

I bilaga 2 redovisas regeringens och oppositionspartiernas förslag till anslag inom utgiftsområdet. I bilaga 3 redovisas utskottets förslag till anslag inom utgiftsområdet.

Utskottets överväganden

Mål och resultat för utgiftsområde 2

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening att regeringen under 2014 ska lämna en särskild resultatskrivelse för 2012 och 2013 till riksdagen om målet för det finansiella systemet vad gäller effektivitet, stabilitet, konsumentskydd, reglering och tillsyn.

I utgiftsområdet ingår statlig förvaltningspolitik, offentlig upphandling, statliga arbetsgivarfrågor, statistik, prognos- och uppföljningsverksamhet, fastighetsförvaltning, Finansinspektionen och finansmarknadsforskning, Riksgäldskontoret, Sjunde AP-fonden, normgivning i redovisningsfrågor och Riksrevisionen. Vidare ingår kreditgivningen till andra stater och kapitalhöjningar i vissa finansiella institutioner, bl.a. Europeiska utvecklingsbanken, Nordiska investeringsbanken och Europarådets utvecklingsbank. Utgiftsområdet omfattar ett femtontal förvaltningsmyndigheter under regeringen samt Riksrevisionen som är en myndighet under riksdagen. I detta avsnitt behandlas de övergripande målen för utgiftsområdet samt målen och resultaten för delområdena i utgiftsområdet. Dessutom behandlas mål och resultat för Riksrevisionen.

Propositionen

Resultatstyrning och finansiell styrning

Regeringen anser att det är naturligt och önskvärt att den politiska viljeinriktningen och de politiska prioriteringarna formuleras i termer av mål, och att dessa mål underställs riksdagen för beslut. I 10 kap. 3 § budgetlagen (2011:203) finns det en bestämmelse som anger att regeringen i budgetpropositionen ska redovisa de resultat som har uppnåtts i verksamheten i förhållande till de av riksdagen beslutade målen. Riksdagen har för samtliga utgiftsområden beslutat om ett eller flera mål. I propositionen skriver regeringen att resultaten inom varje utgiftsområde analyseras och redovisas med hjälp av resultatindikatorer eller andra bedömningsgrunder som beskriver hur resultaten utvecklas i förhållande till målen. Regeringen strävar efter att kontinuerligt utveckla resultatstyrningen i syfte att tydliggöra kopplingen mellan budgetförslagen och de resultat som uppnås.

Vad gäller den finansiella styrningen anför regeringen att den nya budgetlagen innebär flera viktiga ändringar. Principerna för hur statens inkomster och utgifter ska budgeteras har förtydligats och stramats upp. Statens

utlåning till företag, stater m.fl. har reglerats på samma sätt som statens garantigivning. Den ordning som har tillämpats i fråga om förvärv av aktier eller kapitaltillskott har lagfästs. Det innebär att regeringen, med vissa undantag, inte får förvärva aktier eller göra kapitaltillskott utan riksdagens godkännande. I lagen finns mer omfattande bestämmelser om innehåll, avgränsning, uppställningsformer och vissa grundläggande principer avseende årsredovisningen för staten. Slutligen har lagen (1988:1387) om statens upplåning och skuldförvaltning upphävts, och i stället har bestämmelserna förts in som ett kapitel i den nya budgetlagen. Med anledning av den nya budgetlagen har regeringen beslutat om nya och ändrade förordningar inom det ekonomiadministrativa området, vilka trädde i kraft den 1 april 2011.

Den nya budgetlagen förutsätter att en värdering görs av statens utestående garantier och lån för att säkerställa att tillgångarna på reservkonton motsvarar de förväntade förlusterna i garanti- och utlåningsverksamheten. Formerna för detta bereds för närvarande inom Regeringskansliet.

I detta sammanhang nämns i propositionen även att det sedan 2011 finns nya och ändrade föreskrifter till förordningen (2007:603) om intern styrning och kontroll. Av föreskrifterna framgår att myndigheterna ska samarbeta inom området systemövergripande risker och återkomma till regeringen om lösningar inte kan nås mellan de berörda myndigheterna i dessa frågor.

Huvudmål och resultat för utgiftsområde 2

Det finns två övergripande mål för utgiftsområdet. Det ena gäller förvaltningspolitiken och det andra det finansiella systemet.

Målet för förvaltningspolitiken beslutades av riksdagen i början av juni 2010 (prop. 2009/10:175, bet. 2009/10:FiU38, rskr. 2009/10:315). Målet är en innovativ och samverkande statsförvaltning som är rättssäker och effektiv samt har väl utvecklad kvalitet, service och tillgänglighet och som därigenom bidrar till Sveriges utveckling och ett effektivt EU-arbete.

Målet för det finansiella systemet beslutades av riksdagen i anslutning till behandlingen av budgetpropositionen för 2009 (prop. 2008/09:1 utg. omr. 2, bet. 2008/09:FiU2, rskr. 2008/09:147). Enligt målet gäller följande:

- Det finansiella systemet ska vara effektivt och tillgodose såväl samhällets krav på stabilitet som konsumenternas intresse av ett gott skydd.
- Reglering och tillsyn ska bidra till förtroendet för den finansiella sektorn.
- Tillsynen ska bedrivas effektivt.
- Statens finansförvaltning ska bedrivas effektivt.
- Kostnaderna för statsskulden ska långsiktigt minimeras samtidigt som risken i förvaltningen beaktas.

Vad gäller den finansiella krisens konsekvenser för det finansiella systemet skriver regeringen att det som en följd av krisen har tagits en rad initiativ som syftar till att öka bankers och andra finansiella instituts motstånds-

kraft och till att dämpa skadeverkningarna när en kris inträffar. Vissa av de särskilda åtgärder som vidtogs under den mest akuta fasen av krisen 2008 har kunnat avvecklas till följd av återhämtningen i den svenska ekonomin och i bankerna. Så löpte t.ex. garantiprogrammet för medelfristig upplåning och kapitaltillskottsprogrammet för solventa banker ut den 30 juni 2011. Även Riksbanken har avvecklat de särskilda faciliteter som infördes under krisen.

I syfte att förbättra samordningen av det internationella krisarbetet har Sverige undertecknat en överenskommelse med de nordiska och baltiska länderna om att inrätta en internationell krishanteringsgrupp. Ett nordisk-baltiskt samarbetsavtal har ingåtts och därmed har en första regional stabilitetsgrupp bildats i Europa.

Vad gäller övriga resultat inom utgiftsområdet bedömer regeringen att majoriteten av myndigheterna har bedrivit sin verksamhet på ett tillfredsställande sätt, genomfört sina uppgifter inom befintliga ramar och i huvudsak nått upp till ställda mål.

Vidare redogör regeringen för sina fortsatta ambitioner inom finansmarknadsområdet, som omfattar bl.a. följande delar:

- Finansinspektionen ska stärkas. Regeringen bedömer att den finansiella tillsynen behöver utvecklas samt öka i både kvalitet och omfattning.
- Regelverken ska stärkas. Regeringen lägger stor vikt vid införandet av Basel 3-paketet om skärpta kapital- och likviditetskrav för banker och arbetar för att högre kapitalkrav än de minimikrav som följer av Basel 3 ska kunna beslutas på nationell nivå. Vidare anser regeringen att det måste finnas möjlighet för ett land att införa det nya regelverket på kortare tid än vad som anges i det.
- Regelverket för hantering av finansiella kriser och möjligheterna för myndigheterna att ingripa ses över. Regeringen har tillsatt Finanskris-kommittén, som ska redovisa sina förslag senast den 15 augusti 2012.
- Regeringen ska aktivt delta i arbetet med EU:s åtgärder på värdepappersområdet för att bl.a. öka genomlysningen, förbättra tillsynen, mildra systemriskerna och stärka investerarskyddet.
- Reformeringen av regelverket för försäkringsföretag ska fortsätta och Sverige deltar aktivt i arbetet inom EU med att ta fram nya solvensregler.
- Arbetet med att stärka konsumentskyddet på finansmarknaderna och konsumenternas kunskap om de finansiella marknaderna och finansiella instrument ska fortsätta, och regeringen avser under 2012 att särskilt fokusera på förbättrad jämförbarhet vad gäller kostnader för investeringsprodukter av olika slag.
- Regeringen ska också fortsätta att aktivt delta i och driva det internationella samarbetet för att motverka att de finansiella systemen utnyttjas för penningtvätt eller finansiering av terrorism.
- Fortsatta insatser ska göras för stärkt krisberedskap i betalningssystemen och för att öka säkerheten i statens betalningar.

Statlig förvaltningspolitik

För att åstadkomma en förstärkt uppföljning av den offentliga sektorns utveckling har regeringen gett Statskontoret flera uppdrag inom området. I rapporten Den offentliga sektorns utveckling presenterar Statskontoret en samlad bild av utvecklingen i Sverige, och i rapporten belyses den offentliga sektorns utveckling när det gäller bl.a. ekonomi, sysselsättning och öppenhet. Av rapporten framgår att andelen arbetskraft som är sysselsatt inom den offentliga sektorn minskade från 27,7 % 2000 till 26,2 % 2008. Av de offentligt sysselsatta återfinns 18 % inom staten, vilket enligt propositionen är en låg siffra i internationell jämförelse. Antalet myndigheter minskade med nästan 40 % mellan 2000 och 2010.

Regeringen redovisade i 2010 års förvaltningspolitiska proposition (prop. 2009/10:175 Offentlig förvaltning för demokrati, delaktighet och tillväxt) ett antal åtgärder som förväntades bidra till det förvaltningspolitiska målet. Regeringen redovisar i budgetpropositionen vissa åtgärder som den vidtagit, bl.a. följande:

- Utvecklingen av statsförvaltningens organisation i syfte att åstadkomma en tydlig ansvarsfördelning och en överskådlig struktur har fortsatt.
- Regeringen inrättade i maj 2011 ett nationellt råd för innovation och kvalitet i offentlig sektor.
- I november 2010 gav regeringen i uppdrag åt en särskild utredare att förbereda inrättandet av ett myndighetsgemensamt servicecenter för i första hand ekonomi- och personaladministration för statliga myndigheter.
- Statskontoret gavs i mars 2011 i uppdrag att beskriva vilka behov som medborgare och företag har av myndigheternas service.
- Kammarkollegiet har på regeringens uppdrag inordnat all upphandlingsverksamhet som sker genom ramavtal i myndigheten.
- Lagen (2010:566) om vidareutnyttjande av handlingar från den offentliga förvaltningen trädde i kraft den 1 juli 2010.
- Arbetet med en utveckling av e-förvaltningen har fortsatt.

Det finns enligt regeringen ett behov av ett samlat statligt agerande på central, regional och lokal nivå. Detta för att säkerställa att medborgarnas, kommunernas och företagens kontakter med statliga myndigheter präglas av enkelhet och tydlighet. Utredningen om den statliga regionala förvaltningen har i uppdrag att genomföra en översyn av den statliga regionala förvaltningen och lämna förslag på hur denna kan bli tydligare, mer samordnad och ändamålsenlig. Utredningen ska lämna sitt slutbetänkande i december 2012.

Vad gäller resultatet för Statskontorets verksamhet skriver regeringen att Statskontoret under 2010 har avrapporterat 42 uppdrag, vilket är en ökning med åtta uppdrag jämfört med 2009. Av uppdragen var sex stycken myndighetsanalyser. Myndigheten gav vidare ut åtta skrifter inom sitt generella

uppdrag att följa och beskriva den offentliga sektorns utveckling. Den samlade återkopplingen från Regeringskansliet på Statskontorets arbete är positiv och samstämmig. Underlag och analyser bedöms motsvara eller överträffa förväntad kvalitet.

Effektiv offentlig upphandling

Målet för den offentliga upphandlingen är att den ska vara effektiv och rättssäker, och syftet med den är att tillvarata konkurrensen på marknaden så att skattemedlen används på bästa sätt till nytta för medborgarna, den offentliga sektorn och näringslivet.

En viktig del av verksamheten är olika former av upphandlingsstöd. Kammarkollegiet presenterade i början av 2010 en webbportal där leverantörer och inköpare hittar information om offentlig upphandling. Under 2010 publicerade Kammarkollegiet 12 vägledningar på webbportalen. I Kammarkollegiets uppdrag ligger även att driva och utveckla en nationell databas för annonsering av valfrihetssystem.

Kammarkollegiet ska även bidra till en elektronisk upphandlingsprocess och delta i standardiseringsarbetet på området. Myndigheten har genomfört en kartläggning av marknaden för elektroniska upphandlingssystem och kommersiella informationsdatabaser. Kammarkollegiets slutsats är att dagens lösning, där de upphandlande myndigheterna själva anskaffar upphandlingssystem på den privata marknaden, fungerar väl. Det finns därmed inte någon anledning att inrätta en nationell upphandlingsplattform. Myndigheten gjorde i januari 2011 en uppföljning av upphandlande myndigheters användning av e-upphandling. Resultatet av uppföljningen visar att 56 % av kommunerna, 50 % av landstingen och 28 % av de statliga myndigheterna använder någon form av verktyg för elektronisk upphandling.

I maj 2010 gav regeringen Statskontoret i uppdrag att se över den statliga myndighetsstrukturen på upphandlingsområdet. Statskontoret konstaterade i en rapport i november 2010 och i en promemoria i januari 2011 att den nuvarande organisationen inte är optimal.

I september 2010 gav regeringen en särskild utredare i uppdrag att utvärdera upphandlingsregelverket ur ett ekonomiskt och samhällspolitiskt perspektiv. Utredningen – Upphandlingsutredningen – ska redovisa sitt uppdrag senast den 28 juni 2012.

Regeringen beslutade den 8 september 2011 att ge en särskild utredare i uppdrag att under hösten 2011 se över möjligheterna att stärka upphandlingsområdet och uppnå ökad samordning, kompetens, stöd, tillgänglighet samt synlighet genom att i första hand samordna den stödjande upphandlingsverksamheten. Uppdraget ska redovisas senast den 1 mars 2012.

I propositionen anges att ett antal fall av mutor och korruption i svenska kommuner har uppmärksammats i medierna under 2010 och 2011 och att korruption är ett allvarligt samhällsproblem som innebär att skattemedlen inte används på rätt sätt. Regeringen gav därför i juni 2011

Statskontoret i uppdrag att ta fram ett underlag för bedömning av förekomsten av korruption i kommuner och landsting. Uppdraget ska redovisas senast den 10 juni 2012.

Statliga arbetsgivarfrågor

Målet för området är en samordnad statlig arbetsgivarpolitik som säkerställer att kompetens finns för att nå verksamhetens mål. I området ingår Arbetsgivarverket, Kompetensrådet för utveckling i staten (Krus) och Statens tjänstepensionsverk samt en del nämnder inom det arbetsgivarpolitiska området.

Följande delmål har satts upp för de statliga arbetsgivarna:

- Den statliga sektorn ska totalt sett inte vara löneledande.
- Andelen kvinnor på ledande befattningar i staten ska öka.
- Löneskillnaderna mellan kvinnor och män i staten ska minska.
- Den etniska och kulturella mångfalden bland anställda i staten ska öka på alla nivåer.
- Arbetsmiljön i staten ska vara god.
- De statsanställda ska ha kunskap om och förståelse för grundläggande värden i statsförvaltningen och rollen som statstjänsteman.

Regeringen noterar att utvecklingen är fortsatt positiv för samtliga delmål. Löneskillnaderna mellan män och kvinnor fortsätter att minska liksom sjukfrånvaron i staten. Andelen kvinnor på ledande befattningar har ökat (exklusive anställningar inom Försvarsmakten). Vidare har andelen anställda med utländsk bakgrund ökat på alla nivåer. Löneutvecklingen i staten fortsätter att relativt väl följa utvecklingen på arbetsmarknaden i stort.

Kompetensförsörjningen i staten fungerar i huvudsak väl. Fler statsanställda som är 67 år eller äldre väljer att fortsätta sin tjänstgöring. Staten har dock enbart fått en marginell ökning av antalet yngre bland sina anställda. Generationsväxlingen ses i många fall som en möjlighet till bl.a. kompetensväxling och kommer enligt propositionen att kunna hanteras på ett för verksamheten positivt sätt. De statliga arbetsgivarna bör dock fortsätta att utveckla staten som en attraktiv arbetsgivare.

Statistik

Målet för verksamheten är statistik av god kvalitet som är lättillgänglig för användarna. Kostnaderna för uppgiftslämnandet ska minska, och statistikproduktionen ska vara effektiv. Området omfattar Statistiska centralbyråns (SCB) verksamhet med produktion, spridning, utveckling och samordning av statistik.

Regeringen bedömer att målen i flera avseenden har uppfyllts. Det är enligt regeringen dock mycket viktigt att SCB fortsätter att förbättra kvaliteten i statistiken. Det kommer att krävas ett omfattande och intensivt arbete av myndigheten för att fastställa och följa realistiska tidsplaner för

arbetets olika delar. SCB har intensifierat sitt förändrings- och kvalitetsarbete. Det är enligt regeringen för tidigt att bedöma om de genomförda och planerade åtgärderna är tillräckliga. Regeringen anser att det är särskilt viktigt att SCB i det fortsatta arbetet åtgärdar de problem och hinder som Statskontoret har identifierat vid en granskning. Enligt Statskontoret har SCB vidtagit relevanta åtgärder i förhållande till den kritik som Riksrevisionen riktat mot bristerna i it-miljön, men det är för tidigt att bedöma om de är tillräckliga.

I regleringsbrevet för SCB för 2010 angavs att arbetet med att utveckla och införa ett kvalitetsledningssystem även fortsättningsvis skulle prioriteras och att arbetet med standardiserade och kvalitetssäkrade processer skulle fortgå. I februari 2010 framförde Riksrevisionen i en granskning av it-miljön för statistikproduktion att det fanns stora brister inom de granskade områdena. Regeringen beslutade i mars 2010 att SCB löpande skulle informera regeringen om myndighetens kvalitetsarbete. I regleringsbrevet för 2011 angavs att SCB skulle öka takten i arbetet med att utveckla standardiserade och kvalitetssäkrade processer samt att det kvalitetsarbete som påbörjats ska fullföljas. Regeringen förväntar sig att SCB uppvisar väsentliga framsteg i arbetet med att införa standardiserade verktyg och metoder samt att kraven på intern styrning och kontroll kommer att uppfyllas.

I propositionen anges att SCB under året genomfört kvalitetshöjande satsningar på prisstatistiken och nationalräkenskaperna. På en övergripande nivå har myndigheten arbetat med att säkra och förbättra rutinerna vid ändringar i produktionssystemen.

Inom ramen för sitt ansvarsområde har SCB planenligt producerat, spridit, utvecklat och samordnat statistik som i stor utsträckning använts för forskning, beslutsfattande och samhällsdebatt.

I mars 2011 beslutade regeringen att en särskild utredare ska se över SCB och systemet för den officiella statistiken. Utredaren ska analysera för- och nackdelar med ett centraliserat respektive ett decentraliserat statistiksystem. I maj 2011 beslutade regeringen att en särskild utredare ska se över finansmarknadsstatistiken och vilket ansvar Riksbanken, Finansinspektionen och SCB har i detta avseende.

Prognos- och uppföljningsverksamhet

Målet för området är tillförlitliga och väldokumenterade prognoser, analyser och uppföljningar av den samhällsekonomiska och statsfinansiella utvecklingen. Verksamheten inom området bedrivs av Konjunkturinstitutet (KI), Ekonomistyrningsverket (ESV), Finanspolitiska rådet och Expertgruppen för studier i offentlig ekonomi (ESO).

Regeringen konstaterar att KI:s prognoser av BNP under 2010 inte avsevärt avvek från övriga prognosmakares. Precisionen i prognoserna av arbetslösheten och inflationen avvek inte heller avsevärt från övriga prognosmakare. När olika prognosmakares prognosprecision ska jämföras anser regeringen att det är olämpligt att utgå från resultaten för ett enskilt

år eftersom tillfälligheter därigenom kan få stort genomslag. I KI:s rapport Konjunkturläget mars 2011 redovisas därför också tioåriga medelvärden för de olika institutens prognosfel. Dessa visar att KI:s precision ligger något bättre än genomsnittet för andra prognosinstitut, framför allt när det gäller prognoserna för inflationen. Vid sidan av det kontinuerliga arbetet med att förbättra den kvantitativa prognosprecisionen har KI utvecklat sina rapporter i riktning mot en mer fördjupad analys. Regeringen bedömer att detta har gjort rapporterna mer användbara som underlag för diskussioner och beslut i ekonomisk-politiska frågor.

Regeringen bedömer att ESV har uppnått målet för sin prognosverksamhet för statens budget och de offentliga finanserna. ESV:s verksamhet har enligt regeringen resulterat i prognoser och utfallsinformation av god kvalitet. Den breddning av prognoserna som gjorts till att omfatta hela den offentliga sektorn och den metodutveckling som bedrivits har resulterat i relevanta underlag av god kvalitet.

Vad gäller Finanspolitiska rådet bedömer regeringen att rådet genom publiceringen av rapporten Svensk finanspolitik samt genom att arrangera konferenser och seminarier har uppnått målen om en ökad öppenhet och tydlighet kring den ekonomiska politikens syften och effektivitet.

ESO har enligt regeringen en viktig funktion genom att gruppen bidrar till arbetet med att ta fram kvalificerade underlag för den ekonomiska politikens utformning.

I 2010 års ekonomiska vårproposition aviserade regeringen en översyn av de uppgifter som tilldelats ESV, Konjunkturinstitutet och Finanspolitiska rådet. Syftet med översynen var att se till att alla relevanta aspekter av finanspolitiken fick en tydlig belysning och att det fanns en huvudansvarig myndighet för den externa granskningen av alla relevanta delar av finanspolitiken (prop. 2009/10:100 s. 92). Konjunkturinstitutet fick som ett led i översynen i sitt regleringsbrev för 2011 i uppdrag att göra en förstudie för att fr.o.m. 2012 börja publicera den s.k. S2-indikatorn som mäter långsiktig hållbarhet i de offentliga finanserna. Konjunkturinstitutet bedriver ett internt arbete med att säkerställa kvaliteten och säkerheten i prognosberäkningarna, det s.k. Fiberprojektet. Regeringen gör bedömningen att en viss resursförstärkning behövs för arbetet med S2-indikatorn och Fiberprojektet. Översynen resulterade även i en blocköverskridande överenskommelse mellan regeringspartierna och Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet. För Finanspolitiska rådets del innebar överenskommelsen bl.a. att myndighetens uppdrag tydliggjordes. Rådet ska i fortsättningen även analysera effekterna av finanspolitiken på välfärdens fördelning på kort och lång sikt. För Konjunkturinstitutets del innebar överenskommelsen att myndigheten ska utvärdera den ekonomiska politikens lång- och kortsiktiga effekter på riksdagens mål för miljö kvalitet och på en i övrigt miljömässigt hållbar utveckling, pröva olika strategier för att nå dessa mål, utarbeta och fr.o.m. 2012 i samråd med Naturvårdsverket publicera en årlig rapport om miljöpolitikens samhällsekonomiska aspekter.

Vidare ska ett vetenskapligt råd inrättas vid Konjunkturinstitutet. Rådet ska bistå myndigheten i frågor om metoder och relevanta modeller när det gäller myndighetens miljöekonomiska verksamhet samt den ekonomiska politikens lång- och kortsiktiga effekter på riksdagens mål för miljökvalitet och på en i övrigt miljömässigt hållbar utveckling.

Fastighetsförvaltning

Målet för området är en kostnadseffektiv statlig fastighetsförvaltning. Förvaltningen ska ske med ett rimligt risktagande samt med likvärdig avkastning och service jämfört med andra alternativ. I området ingår Statens fastighetsverk och Fortifikationsverket. De förvaltar bl.a. olika kulturhistoriskt värdefulla byggnader och ett stort antal försvarsanläggningar med tillhörande byggnader.

Statens fastighetsverk och Fortifikationsverket har enligt regeringen uppfyllt avkastningskraven och de mål som regeringen ställt upp.

Regeringen avser att under 2012 förelägga riksdagen en proposition om den statliga fastighetsförvaltningen. Denna proposition kommer att innehålla förslag till principer för den statliga fastighetsförvaltningen samt förslag om styrningen av den statliga fastighetsförvaltningen och statliga myndigheters lokalförsörjning. Regeringen vill redan nu anmäla att den bl.a. kommer att tillkalla en särskild utredare för att förbereda en omstrukturering av statens bestånd av försvarsfastigheter som i dag förvaltas av Fortifikationsverket. Inriktningen är att ansvaret för det slutna beståndet av försvarsrelaterade anläggningar och utlandscamper ska överföras till Försvarsmakten. Det öppna beståndet av försvarsrelaterade fastigheter som Fortifikationsverket i dag förvaltar ska förvaltas av en annan statlig huvudman, varvid en möjlighet är bolagisering. Regeringen anför vidare att ett stort antal statliga byggnadsminnen som Fortifikationsverket förvaltar överförs till Statens fastighetsverk. Dessa förändringar kommer att innebära att Fortifikationsverket upphör som myndighet.

I samband med genomförandet av den avsedda propositionen om den statliga fastighetsförvaltningen kan det enligt regeringen finnas ett behov av att tillsätta en särskild utredare för att analysera beståndet av kulturfastigheter. Efter att riksdagen 2009 beslutat om ett tillkännagivande (2009/10:KrU1) till regeringen beslutade regeringen att ge Utredningen om översyn av statens fastighetsförvaltning ett tilläggsdirektiv. Bakgrunden till uppdraget var att det finns problem kring den nuvarande kostnadshyresmodellen. Utredningen har (SOU 2011:31) föreslagit principer och utgångspunkter för nya hyresavtal mellan Statens fastighetsverk och de fem institutionerna med kostnadshyror: Operan, Dramaten, Naturhistoriska riksmuseet, Nationalmuseum och Historiska museet. Regeringens avsikt är att med utgångspunkt i utredningens förslag förändra principerna för berörda kulturfastigheter.

Finansinspektionen och finansmarknadsforskning

Området avser Finansinspektionens verksamhet och omfattar tillsyn, reglering och tillståndsgivning inom den finansiella sektorn, finansmarknadsforskning och avgifter till tillsynsmyndigheter inom EU. Det övergripande målet är att bidra till ett stabilt och väl fungerande finansiellt system och till konsumentskyddet inom det finansiella området. De åtgärder som vidtas i dessa syften ska vägas mot eventuella negativa effekter på det finansiella systemets effektivitet.

Regeringen anser att Finansinspektionen agerat i enlighet med de mål som är uppställda för verksamheten. Under 2010 har Finansinspektionen aktivt bidragit inom det internationella arbetet, framför allt med att ta fram nya effektivare kapitalkrav för banker. Vidare anser regeringen att inspektionens arbete med att stärka konsumenternas ställning på finansmarknaden har utvecklats väl.

Under 2010 använde Finansinspektionen 56 % av sina resurser till tillsyn, medan 21 % användes för regelgivning och 15 % för tillståndsprövningar. Under 2009 använde inspektionen 61 % av sina resurser till tillsyn och således har en mindre del av resurserna använts till tillsyn 2010. Samtidigt ökade insatserna inom regelgivning och tillståndsprövning. I propositionen anges att orsaken till att tillsynen minskat dels förklaras av att regelgivning och tillståndsprövning prioriterats, dels av att myndighetens rörlighet på personalsidan medfört konsekvenser på tillsynsinsatsernas omfattning. Utvecklingen av tillsynens omfattning under 2010 tyder enligt regeringen på att insatserna behöver öka.

Finansinspektionen har genomfört insatser för att skärpa reglerna för bolagens likviditetshantering och regelverken kring bolagens ersättningssystem. Stora resurser har använts för att förbereda de nya riskbaserade kapitaltäckningskraven för försäkringsbolag, Solvens 2.

Vidare anges i propositionen att Finansinspektionen under 2010 utvecklat sin organisation och styrprocesserna inom myndigheten i syfte att förbättra kvaliteten och effektiviteten i verksamheten.

Den tilltagande osäkerheten om utvecklingen på finansmarknaderna har ändrat planeringsförutsättningarna för Finansinspektionen. Samtidigt har kraven på insatser ökat på flertalet områden inom myndigheten. Regeringen bedömer med detta i beaktande att Finansinspektionen sammantaget har bedrivit sin verksamhet på ett adekvat sätt och i huvudsak nått upp till sina mål.

Regeringen anser att kraven på Finansinspektionen avseende tillsyn, regelgivning, internationellt arbete och statistik har ökat. Utvecklingen förutsätter både ökade resurser och en effektivare verksamhet. Under 2010 och 2011 ökades anslaget tillfälligt och dessa medel föreslår regeringen nu ska tillföras permanent fr.o.m. 2012.

I samband med behandlingen av budgetpropositionen för 2011 uttalade riksdagen att Finansinspektionens avgifter till tillsynsmyndigheterna inom EU borde föras upp på ett eget anslag (bet. 2010/11:FiU2). De tillsynsmy-

digheter som avsågs var Europeiska bankmyndigheten, Europeiska försäkrings- och tjänstepensionsmyndigheten och Europeiska värdepappers- och marknadsmyndigheten. Myndigheterna ska finansieras till 60 % av de nationella tillsynsmyndigheterna och till 40 % över EU-budgeten. Regeringen har inom utgiftsområdet fört upp ett nytt anslag för avgifterna.

Regeringen gav 2009 Verket för innovationssystem (Vinnova) i uppdrag att genomföra en långsiktig satsning på finansmarknadsforskning. Syftet med satsningen är att stödja utveckling av forskning som är både internationellt konkurrenskraftig och har en hög relevans för den finansiella sektorns aktörer i såväl privat som offentlig verksamhet. Vinnova inledde finansmarknadsprogrammet under 2010 och beslutade ett antal satsningar.

Riksgäldskontoret

Riksgäldskontoret är statens centrala finansförvaltning. En av Riksgäldskontorets uppgifter är att vara statens internbank. I denna roll ansvarar Riksgäldskontoret för att ge de statliga myndigheterna förutsättningar att genomföra sina betalningar på ett säkert och effektivt sätt. Riksgäldskontoret ansvarar också för att ställa ut garantier och ge krediter som riksdagen beslutat om. Sedan några år tillbaka ansvarar Riksgäldskontoret även för insättningsgarantin, investerarskyddet och hanteringen av statligt stöd till banker och andra kreditinstitut.

Till Riksgäldskontorets uppgifter hör också att hantera och förvalta statskulden. Det övergripande målet för statsskuldsförvaltningen är att statens skuld ska förvaltas så att kostnaden för skulden långsiktigt minimeras samtidigt som risken i förvaltningen beaktas.

Arbetet med att ytterligare öka säkerheten i statens betalningar har fortsatt under 2010. Riksgäldskontoret har lämnat förslag till ändringar i förordningen (2006:1097) om statliga myndigheters betalningar och medelsförvaltning. Förslagen genomfördes i huvudsak och trädde i kraft den 1 maj 2011. Ändringarna förtydligar enligt regeringen myndigheternas ansvar i betalningsprocessen. Vidare skriver regeringen att ramavtalen för betaltjänster, som trädde i kraft den 1 april 2011, innehåller lösningar som gör det möjligt för myndigheterna att öka säkerheten.

Finansoron och den kraftiga konjunkturnedgången ledde till att Riksgäldskontoret fick nya och viktiga uppdrag som garanti- och kreditmyndighet. Under 2010 beviljades både Saab Automobile AB och Volvo Personvagnar AB lån med statliga garantier.

Riksgäldskontoret har också i uppdrag att handlägga Sveriges krediter till Island och Lettland samt att bistå med utformningen av ett avtal om kredit till Irland.

Enligt regeringen har Riksgäldskontoret uppnått målen för internbanksverksamheten. Regeringens preliminära bedömning är att målet för statsskuldsförvaltningen har uppnåtts, men den slutliga utvärderingen kommer att göras i en utvärderingsskrivelse som lämnas till riksdagen i april 2012.

När det gäller garantier och krediter, insättningsgarantin, investerarskyddet och stöd till kreditinstitut bedömer regeringen att Riksgäldskontoret hantarat uppgifterna i enlighet med sitt uppdrag och utifrån gällande mål.

Sjunde AP-fonden

Området omfattar krediter till Sjunde AP-fonden för att finansiera verksamheten och fördela kostnaderna för att bygga upp fondens verksamhet över tiden.

Sjunde AP-fonden förvaltar två fonder i premiepensionssystemet, de s.k. byggstensfonderna AP7 Aktiefond och AP7 Räntefond. Fonderna bildades i maj 2010 inom ramen för de förändringar i pensionssystemet som riksdagen fattade beslut om 2009. AP7 Aktiefond och AP7 Räntefond ersatte de två tidigare fonderna Premiesparfonden och Premievalsfonden. Premiesparfonden var tidigare förvalsalternativet för dem som inte gjort ett aktivt val. Samtidigt infördes ett förvalsalternativ med generationsprofil, AP7 Såfa.

Målet för Sjunde AP-fonden (fondens uppdrag) är att uteslutande förvalta premiepensionsmedel i pensionsspararnas intresse för att uppnå en långsiktigt hög avkastning i syfte att tillförsäkra andelsägarna en så bra pension som möjligt i förhållande till risken i placeringarna. Hänsyn till miljö och etik ska tas i placeringsverksamheten utan att avkall görs på det övergripande målet om hög avkastning.

Regeringens utvärdering av Sjunde AP-fondens resultat redovisas årligen i en särskild skrivelse till riksdagen (jfr bet. 2011/12:FiU6).

Kapitalhöjningar i vissa internationella finansiella organisationer

Området omfattar Sveriges deltagande i kapitalhöjningar i vissa internationella finansiella institutioner. Målet för de internationella finansiella institutionernas verksamhet är att främja en hållbar ekonomisk utveckling och bidra till finansiell stabilitet.

Under området behandlas ett förslag till kapitalhöjning i Europarådets utvecklingsbank. Banken ägs av 40 europeiska länder som är medlemmar i Europarådet. Bankens uppdrag är att finansiera projekt i ägarländerna i syfte att främja den sociala sammanhållningen i Europa. En kapitalhöjning föreslås i banken för att den ska kunna svara mot ökade finansieringsbehov inom bankens sociala fokusområde.

Regeringen planerar att överlämna nästa skrivelse om verksamheten i de internationella finansiella institutionerna till riksdagen under 2012.

Krediter till andra stater

Målet för krediterna till andra stater är att genom internationellt samarbete mildra effekterna av den finansiella krisen inom EU och i Sveriges närområde samt bidra till att motverka att en finansiell kris i en stat sprids till

andra stater och därigenom skapar allvarliga problem i det finansiella systemet i Europa. Området behandlar Sveriges krediter till Island och Lettland. Vidare behandlas en utlovad kredit till Irland.

Regeringen anger att det i första hand ges stöd till ett land i kris genom de internationella finansiella institutionerna. Ofta vänder sig ett land i kris till IMF för att söka betalningsbalansstöd. Medlemsstater i EU och länder i EU:s närområde har också möjlighet att få lån från EU. EU:s huvudsakliga instrument för krisutlåning är de två tillfälliga lånefaciliteterna Europeiska finansiella stabiliseringsfaciliteten (EFSF) och Europeiska finansiella stabiliseringsmekanismen (EFSM) samt det sedan tidigare existerande betalningsbalansstödet. EFSF är finansierad av euroländerna och medlen är endast tillgängliga för lån till euroländerna. EFSM kan utnyttjas av samtliga EU-länder. Från och med juli 2013 ska EFSF och EFSM ersättas av en permanent stabilitetsmekanism, Europeiska stabilitetsmekanismen (ESM), med en initial kapacitet på 500 miljarder euro. ESM kommer att vara finansierad av euroländerna och endast vara tillgänglig för lån till dessa länder.

Regeringen anser att Sverige vid behov av kompletterande bilateralt stöd bör lämna kredit till andra stater med vilka Sverige har nära ekonomiska och politiska förbindelser och som befinner sig i en särskilt svår situation. Det är enligt regeringen av stor betydelse att Sverige kan bidra till att motverka att en finansiell kris i en annan stat sprids och skapar allvarliga problem i det finansiella systemet regionalt. Som ett litet land har Sverige enligt regeringen anledning att stötta andra små länder inom EU och i vår direkta närhet. Mot denna bakgrund har Sverige utlovat en kredit till Irland om 600 miljoner euro. Utfästelsen gjordes i november 2010 efter samråd med riksdagens EU-nämnd. Förhandlingarna med Irland om låneavtalet är inte avslutade. Regeringen har för avsikt att lämna en proposition till riksdagen med förslag om en kredit till Irland när avtalet är färdigbehandlat.

I februari 2009 beslutade riksdagen att bemyndiga regeringen att under 2009 besluta om en kredit till Island om högst 6,5 miljarder kronor. Krediten var ett tillägg till Internationella valutafondens (IMF) finansiella stöd till Island och en del av de nordiska ländernas krediter till Island. Den svenska krediten uppgår till 495 miljoner euro, varav hittills hälften har utbetalats. Enligt det ursprungliga låneavtalet var lånet tillgängligt för utbetalning t.o.m. den 30 december 2010. Efter att Island begärt att tillgänglighetsperioden skulle förlängas till slutet av 2011 beslutade riksdagen i juni 2011 om en förlängd tillgänglighetsperiod till utgången av 2011.

I december 2009 beslutade riksdagen att bemyndiga regeringen att besluta om en kredit till Lettland om högst 720 miljoner kronor. Krediten var ett tillägg till IMF:s och EU:s finansiella stöd till Lettland och en del av de nordiska ländernas krediter till Lettland.

Regeringen anför att Sverige genom krediterna till Island och Lettland har bidragit till de internationellt samordnade insatserna för att stödja dessa länders ekonomiska och finansiella stabilisering och återhämtning från krisen. Båda länderna har kommit långt på sin väg tillbaka från krisen. Hittills har inte Island behövt begära full utbetalning och Lettland har inte begärt någon utbetalning alls av den svenska krediten. Det har dock enligt regeringen ändå varit en trygghet för de båda länderna att de haft möjlighet att vid behov låna av Sverige.

Redovisningsfrågor

Området omfattar Bokföringsnämnden och dess normgivning i redovisningsfrågor.

Bokföringsnämnden ska vara statens expertorgan på redovisningsområdet och ansvara för utvecklandet av god redovisningssed. Regeringen bedömer att nämnden i hög grad bidrar till att uppfylla målet för området.

Revisionens iakttagelser inom utgiftsområdet

Den årliga revisionen

Samtliga myndigheter inom utgiftsområdet fick revisionsberättelser utan invändningar av Riksrevisionen.

Effektivitetsrevisionen

Vad gäller en rapport om it-investeringar över gränserna (RiR 2009:18) skriver regeringen att den i budgetpropositionen för 2011 (prop. 2010/11:1) redovisade att den delade Riksrevisionens bedömning att en översyn av registerlagstiftningen borde genomföras. Regeringen avser därför att tillsätta en utredning som ska se över vissa grundläggande frågor av generell karaktär. Syftet ska vara att skapa förutsättningar för en tydligare och mer lättillämpad registerreglering som tillgodoser såväl intresset av en effektiv e-förvaltning som den enskildes rätt till personlig integritet och allmänhetens berättigade anspråk på insyn i den offentliga verksamheten.

Vidare anför regeringen i propositionen att Riksrevisionen i februari 2010 identifierade (i revisionsrapporten Granskning av it-miljön för statistikproduktion av konsumentprisindex (KP) och nationalräkenskaperna (NR) samt processen för intern styrning och kontroll) brister inom it-miljön. Statskontoret har på regeringens uppdrag granskat Statistiska centralbyråns (SCB) kvalitetsarbete, och inom ramen för detta har Statskontoret följt och granskat SCB:s arbete med att åtgärda de identifierade bristerna i it-miljön.

Utskottets ställningstagande

I propositionen redovisar regeringen mål, resultat och den politiska inriktningen för utgiftsområdet och de olika delområdena.

Utskottet noterar att regeringen bedömer att majoriteten av myndigheterna inom utgiftsområdet har bedrivit sin verksamhet på ett tillfredsställande sätt. I förra årets betänkande (2010/11:FiU2) tog utskottet särskilt upp de kvalitetsbrister som funnits i Statistiska centralbyråns (SCB) statistik. I propositionen redogör regeringen för olika åtgärder som vidtagits för att komma till rätta med bristerna. Liksom förra året utgår utskottet från att regeringen mycket tätt följer SCB:s kvalitetsarbete.

I det mål för det finansiella systemet som riksdagen beslutat ingår bl.a. att systemet ska vara effektivt och tillgodose krav på stabilitet och konsumentskydd och genom tillsyn och regelgivning bidra till förtroendet för den finansiella sektorn. Tillsynen ska bedrivas effektivt.

Det framgår av propositionen att den tilltagande osäkerheten om utvecklingen på finansmarknaderna har ändrat planeringsförutsättningarna för Finansinspektionen samtidigt som kraven ökat på myndigheten. Den andel av resurserna som inspektionen lagt på tillsyn har minskat medan insatserna inom regelgivning och tillståndsprovning ökat. Bland annat har myndighetens rörlighet på personalsidan medfört konsekvenser på tillsynens omfattning. Regeringen bedömer dock att Finansinspektionen sammantaget bedrivit sin verksamhet på ett adekvat sätt och i huvudsak uppnått sina mål. Regeringen anser att den finansiella tillsynen också behöver utvecklas samt öka både i kvalitet och i omfattning.

Det finns enligt utskottet en osäkerhet om och i så fall vilka konsekvenser den rådande ekonomiska situationen och krisen kan få för de finansiella systemen och instituten i Sverige och tillsynen över dem. Det pågår för närvarande ett arbete inom EU med att ta fram nya regelverk för de finansiella marknaderna, och det pågår samtidigt ett omfattande arbete i Sverige i samma frågor. Regeringen har nyligen aviserat att den kommer att föreslå högre kapitaltäckningskrav för de systemviktiga bankerna i Sverige i syfte att stärka stabiliteten i det svenska banksystemet och minska sårbarheten i svensk ekonomi.

Mot den bakgrunden anser utskottet att målet för det finansiella systemet i de delar det gäller tillsyn och regelgivning samt kraven på effektivitet, stabilitet och konsumentskydd är särskilt viktigt att följa upp.

Riksdagskommittén konstaterade i sitt huvudbetänkande Riksdagen i en ny tid (framst. 2005/06:RS3) att det i uppföljnings- och utvärderingsarbetet är viktigt att alla utskott granskar den resultatinformation som regeringen lämnar i budgetpropositionen och resultatskrivelser. Regeringen måste samtidigt på ett bättre sätt leva upp till riksdagens önskemål om en fördjupad resultatredovisning.

Utskottet bedömer att de angivna delarna av målet för det finansiella systemet är av en sådan vikt att de i den rådande situationen på finansmarknaderna bör följas upp genom att regeringen lämnar en särskild resultatskri-

velse för de närmaste två åren. Således föreslår utskottet ett tillkännagivande till regeringen om att den under 2014 ska återkomma till riksdagen med en resultatskrivelse för 2012 och 2013 om målet för det finansiella systemet i de delar det gäller effektivitet, stabilitet, konsumentskydd, reglering och tillsyn.

Mål och resultat för Riksrevisionen

Riksrevisionen är en del av riksdagens kontrollmakt och ansvarar för oberoende granskning av statlig verksamhet. Granskningen omfattar såväl effektivitetsrevision som årlig revision.

Propositionen – Riksrevisionen

Riksrevisionens uppgifter och mål

Riksrevisionen granskar hela beslutskedjan i den verkställande makten och förser riksdagen med ett kvalificerat beslutsunderlag. Detta ställer stora krav på myndigheten. Riksrevisionen måste präglas av hög effektivitet och kvalitet. Riksrevisionen strävar efter att utföra sina uppgifter på ett sådant sätt att myndigheten utgör ett föredöme i statsförvaltningen.

Riksrevisionen redovisar sin verksamhet i fyra verksamhetsgrenar: årlig revision, effektivitetsrevision, internationellt utvecklingssamarbete och omvärldsinriktad verksamhet.

Målet för den årliga revisionen är att i enlighet med god revisionssed och i tid avlämna revisionsberättelser avseende årsredovisningen för de granskningsobjekt som omfattas av lagen (2002:1022) om statlig revision.

Målet för effektivitetsrevisionen är att genom granskningsverksamhet främja en sådan utveckling att staten med hänsyn till allmänna samhällsintressen får ett effektivt utbyte av sina insatser. För granskningsverksamheten gäller vidare att den ska vara relevant och intressant, hålla hög kvalitet samt att den ska nå en hög verkningsgrad.

Målet för det internationella utvecklingssamarbetet är att inom ramen för svensk biståndspolitik stärka de nationella revisionsorganens kapacitet och förmåga att bedriva offentlig revision, stärka parlamentens kontrollmakt samt bidra till uppbyggnaden av en god förvaltning och korruptionsbekämpning i utvecklingsländer.

Målet för verksamhetsgrenen omvärldsinriktad verksamhet är att befästa och befrämja revisionens roll, nationellt och internationellt, samt att öka genomslaget av Riksrevisionens verksamhet.

Riksrevisionens resultat

Riksrevisionen nådde 2010 de mål som satts upp för året. Effektivitetsrevisionen har genomförts inom ramen för planerade granskningsstrategier. Under året färdigställdes totalt 31 rapporter, varav 26 publicerades. Fem

rapporter publicerades först under inledningen av 2011 med hänsyn till att den nu avvecklade styrelsen inte hann slutbehandla dessa under året. Den årliga revisionen har bedrivits enligt god revisionsred och samtliga revisionsberättelser lämnades i tid.

Den internationella organisationen för högre revisionsorgan (Intosai) fastställde i november 2010 nya internationella standarder för finansiell revision. Arbetet med riktlinjer för finansiell revision har letts av Riksrevisionen och engagerat mer än 100 experter från 60 olika nationella revisionsmyndigheter. Riksrevisionen har haft en ledande roll i bl.a. Intosai:s arbete med att beskriva orsakerna till nuvarande och tidigare finanskriser samt vilka lärdomar som kan dras för framtiden.

Det internationella utvecklingssamarbetet har under året genomförts inom ramen för nio projekt. Verksamheten har i stort följt fastställda planer.

De ekonomiska förutsättningarna de kommande åren kommer att ställa stora krav på myndigheten. Riksrevisionen har därför bl.a. intensifierat arbetet med att se över de administrativa processerna i syfte att minska gemensamma kostnader och därmed frigöra resurser.

Externa revisionens iakttagelser

Finansutskottet har uppdragit åt en revisionsbyrå att utföra extern revision av Riksrevisionen. Revisionen har i sin revisionsberättelse bedömt att Riksrevisionens årsredovisning i allt väsentligt är rättvisande.

Utskottets bedömning

Våren 2011 behandlade utskottet Rikrevisionens årsredovisning för 2010, externrevisorns revisionsberättelse och revisionspromemoria samt Riksrevisionens uppföljningsrapport (bet. 2010/11:FiU35).

Utskottet tog då upp redovisningen av extern kompetens och konsulter. Utskottet hade tidigare understrukit vikten av att Riksrevisionen fortsatte att analysera, och för riksdagen redovisa, hur extern kompetens i granskningarna medfört kvalitetshöjningar i granskningsverksamheten. Utskottet välkomnade i förra årets betänkande FiU35 att Riksrevisionen utökade sin resultatredovisning med ett längre avsnitt som behandlar användningen av extern kompetens och konsulter och att Riksrevisionen redogör för vilka typer av extern kompetens som tillförts granskningsverksamheten. Utskottet noterade också att Riksrevisionen under 2010 fastställde en kompetensförsörjningsstrategi som syftar till att attrahera, rekrytera, utveckla och behålla den kompetens som verksamheten behöver. Det är nödvändigt för att Riksrevisionen ska nå sin ambition att granskningarna så långt det är effektivt ska utföras med egen personal. Samtidigt insåg utskottet att det kan vara nödvändigt att anlita extern kompetens för att myndighetens egen befintliga kompetens inte ska begränsa inriktningen på granskningarna.

Utskottet tyckte också att det var glädjande att Riksrevisionen gjort förbättringar för ett bättre och mer strukturerat sätt att arbeta med budgetering, uppföljning och avvikelseanalyser.

Utskottet förutsätter att Riksrevisionen fortsätter sina åtgärder på de områden som utskottet tog upp i betänkande 2010/11:FiU35.

Riksrevisionens granskning av it inom statsförvaltningen och statliga it-projekt

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen lägger regeringens skrivelse till handlingarna. Utskottet förutsätter att regeringen i den fortsatta beredningen av frågan om myndigheternas outsourcing av it-tjänster beaktar att det är önskvärt att en större del av myndigheternas it-behov tillfredsställs med hjälp av outsourcing.

Jämför reservation 1 (V).

Riksrevisionen publicerade i januari 2011 två granskningsrapporter, It inom statsförvaltningen – har myndigheterna på ett rimligt sätt prövat frågan om outsourcing bidrar till en ökad effektivitet? (RiR 2011:4) och Statliga it-projekt som överskrider budget (RiR 2011:5). Regeringen överlämnade i maj 2011 skrivelse 2010/11:138 till riksdagen med anledning av rapporterna.

Granskningsrapport om it inom statsförvaltningen (RiR 2011:4)

Riksrevisor Gudrun Antemar har granskat om myndigheterna på ett rimligt sätt prövar frågan om outsourcing av it-verksamhet. I rapporten anför inledningsvis att outsourcing – som handlar om att låta en extern aktör ta hand om en verksamhet, funktion eller process som tidigare legat inom den egna organisationen – är ett växande fenomen såväl globalt som inom Sverige. I den svenska privata sektorn outsourcas en betydligt större del av it-verksamheten än vad som görs i den offentliga sektorn. En internationell jämförelse visar att den statliga sektorns relativa andel av den totala marknaden för outsourcing av it-verksamhet i Sverige är 5,8 % jämfört med exempelvis 11 % i Europa, 9 % i Norden och 21 % i Storbritannien. Den svenska marknaden för outsourcing uppgick 2008 till 22 miljarder kronor. I rapporten sägs vidare att varje år kostar it i statliga myndigheter och bolag skattebetalarna uppskattningsvis 20–25 miljarder kronor och är därmed den tredje största kostnadsposten i myndigheternas förvaltningsanslag näst efter löner och lokalkostnader. It är också ett viktigt medel för att öka

kvaliteten i servicen till medborgarna, och regeringen har tydligt uttalat att utvecklingen av e-förvaltningen står högt på den förvaltningspolitiska agendan.

I rapporten anges att varje myndighet enligt lag och förordning ska eftersträva hög effektivitet och god hushållning med statens medel. Enligt myndighetsförordningen ska myndigheterna också utveckla verksamheten och verka för att genom samarbete med myndigheter och andra ta till vara de fördelar som kan vinnas för enskilda samt för staten som helhet. Forskning, teori och praktik säger enligt rapporten att korrekt utförd outsourcing kan vara ett effektivt sätt att både öka kvaliteten och sänka kostnaderna i olika verksamheter. Vidare anges att detta i högsta grad gäller it-verksamhet.

Granskningen genomfördes mot bakgrund av detta och den syftar till att undersöka

- om myndigheterna gjort rimliga prövningar av om de själva ska producera den it-kapacitet myndigheterna behöver eller om de ska outsource hela eller delar av it-verksamheten
- vilka möjliga förklaringar det finns till att myndigheterna inte prövar eller genomför outsourcing av it-verksamheten.

Riksrevisionen använde sig dels av kvalitativa metoder som intervjuer, workshoppar och studier av vad andra sagt inom området, dels en kvantitativ metod i form av en enkätundersökning till 95 myndigheter.

Riksrevisorns slutsatser av granskningen är att det stora flertalet myndigheter inte kan anses ha gjort rimliga prövningar av huruvida den egna myndigheten eller någon annan aktör är bäst lämpad att producera den it organisationen har behov av. Iakttagelserna i granskningen pekar tydligt på att det kan finnas risk för att myndigheterna inte producerar sin it på det mest effektiva sättet eftersom de flesta myndigheter inte gjort överväganden i outsourcingfrågan. Granskningen visar enligt rapporten att det finns ett antal möjliga förklaringar till att myndigheterna inte prövar outsourcingfrågan, exempelvis att myndigheterna sällan kan redovisa sina it-kostnader, brister i intern styrning av it-verksamheten och att myndighetsledningarna sällan ställer effektivitetskrav på interna it-avdelningar.

Granskningen visade att det är stora skillnader mellan olika myndigheters kompetens att bedöma frågor om it och outsourcing. Det finns därför enligt rapporten ett behov av bättre vägledning och av erfarenhetsutbyte, så att myndigheterna inte alltid behöver börja från början när dessa frågor prövas.

Riksrevisorn rekommenderar regeringen att

- säkerställa att riktlinjer tas fram för myndigheternas prövning av om deras it ska utföras inom eller utom myndigheten
- skapa en struktur för erfarenhetsutbyte mellan myndigheterna i frågor som gäller om it ska utföras inom eller utom myndigheterna.

Granskningsrapporten It-projekt som överskrider budget (RiR 2011:5)

Riksrevisor Gudrun Antemar har även genomfört en granskning som syftar till att visa om det är vanligt att statliga it-utvecklingsprojekt överskrider budget. Bakgrunden till granskningen var att kostnaderna för statlig it-verksamhet (systemutveckling, förvaltning och drift) uppgår till 20–25 miljarder kronor årligen och 1999 utgjorde ca 9 % av myndigheternas totala förvaltningskostnader. Det är enligt rapporten viktigt att denna verksamhet bedrivs effektivt och med god hushållning med statens medel; budgetöverskridanden är en oroande signal. Granskningen genomfördes genom en enkät till de 73 myndigheter som har de största förvaltningsanslagen. Granskningen fördjupades genom att Riksrevisionen granskade större projekt på tre olika myndigheter.

Av de 73 myndigheter som fick enkäten hade 58 avslutat sammanlagt 394 projekt under undersökningsperioden 2009. Av dem som avslutade projekt under 2009 var det 30 myndigheter som hade minst ett projekt som överskred sin budget. Om man såg till det samlade antalet avslutade projekt 2009 kunde överskridanden noteras för cirka en tredjedel av projekten. Det var stora skillnader mellan myndigheterna. Några myndigheter hade inga avslutade projekt som höll sin ursprungliga budget, medan andra myndigheter svarade att alla projekt hållit budgeten. Det samlade budgetöverskridandet för den tredjedel av de avslutade projekten i Riksrevisionens urval som hade budgetöverskridanden blev 200 miljoner kronor.

I rapporten noteras att det finns många orsaker till att projektbudgetar överskrids. Generellt kunde Riksrevisionen konstatera att de främsta orsakerna var

- oklara mål och krav
- brister i riskhantering i vid bemärkelse
- brister i kalkylering och tidsplanering
- brister i metodval och metodanvändning.

Inget av de projekt som ingick i granskningen har medfört att myndigheterna begärt utökade anslag. Projekt med stora budgetöverskridanden hantearas internt inom myndigheterna, där det dock kan uppstå konsekvenser för annan verksamhet. Ofta sker finansieringen av överskridanden genom att andra utvecklingsprojekt tilldelas mindre resurser, vilket i sin tur leder till att de fördröjs eller görs mindre ambitiösa. Vidare anges i rapporten att om finansieringen av överskridandet i stället belastar myndigheternas sakverksamhet, vilket också är vanligt, kan detta medföra förlängda handläggningstider och andra kvalitetsförluster.

För att komma till rätta med de problem som framkommit i granskningen pekar riksrevisorn på några åtgärder som främst myndigheter med medelstora och stora it-projekt kan behöva vidta, nämligen att

- utveckla den interna styrningen och kontrollen

- säkerställa att myndighetens beställarkompetens motsvarar projektens svårighetsgrad
- utveckla myndighetens lärande.

Regeringens skrivelse 2010/11:138

I regeringens skrivelse Riksrevisionens granskning av it inom statsförvaltningen och statliga it-projekt redovisar regeringen sin bedömning av iakttagelserna i de två rapporterna. Vidare redovisar regeringen vilka åtgärder som kommer att vidtas med anledning av rapporterna.

Regeringens bedömning

Regeringen konstaterar att utvecklingen inom it-området har skapat ökade förutsättningar för myndigheter att i allt större utsträckning köpa mer färdiga och standardiserade it-tjänster från externa leverantörer i stället för att myndigheterna producerar dessa tjänster på egen hand. Som Riksrevisionen konstaterar utgör kostnader relaterade till it en betydande del av myndigheternas totala kostnader. Det är av central betydelse att statsförvaltningen hushållar med allmänna medel. Regeringen konstaterar vidare att det är viktigt att frågor kring informationssäkerhet tas på allvar.

Vidare anför regeringen att erfarenheten visar att kostnadsbesparingar kan göras genom att öka inslaget av externt köpta it-tjänster. En orsak till detta är att outsourcing ger möjlighet till snabb anpassning av myndighetens behov i form av att volymen och innehållet i tjänster snabbare kan anpassas jämfört med om it-behovet tillfredsställs internt av myndigheten. Regeringen delar Riksrevisionens bedömning att det är önskvärt att en större del av myndigheternas it-behov tillfredsställs med hjälp av outsourcing.

Vad gäller det faktum att flera it-projekt överskrider sin budget konstaterar regeringen att huvudregeln i den svenska förvaltningsmodellen är att varje myndighet ansvarar för helheten i sitt uppdrag gentemot regeringen. Således ska regeringen inte styra hur varje myndighet internt fördelar sina medel för skilda verksamheter. Med denna utgångspunkt konstaterar regeringen ändå att it-projekt tar en stor andel av myndigheternas medel i anspråk och att det därför finns ett övergripande behov av att dessa projekt genomförs på ett effektivt sätt.

Regeringens åtgärder

Vad gäller regeringens åtgärder med anledning av Riksrevisionens iakttagelser noterar regeringen att den i propositionen Offentlig förvaltning för demokrati, delaktighet och tillväxt (prop. 2009/10:175) gjorde bedömningen att e-förvaltningsarbetet borde syfta till att åstadkomma lägre kostnader och största möjliga nytta såväl för företag och medborgare som för förvaltningen och samhället som helhet. E-delegationen föreslog dessutom i betänkandet Effektivare stödprocesser (SOU 2009:86) att regeringen

skulle ställa krav på myndigheterna att ta fram försörjningsstrategier för it-tjänster; dessa benämns ofta sourcingstrategier. Skälet för detta angavs vara att de flesta myndigheter har egna it-avdelningar som producerar huvuddelen av it-tjänsterna internt. Stora effektiviseringsvinster kan göras i och med att myndigheterna – för tjänster där marknaden är mogen och leverantörerna kan dra nytta av stordriftsfördelar – kan nyttja tjänster som olika it-företag kan erbjuda. Mot denna bakgrund föreslog delegationen att regeringen skulle ställa krav på myndigheterna att ta fram s.k. försörjningsstrategier.

I skrivelsen anger regeringen att E-delegationens förslag har remitterats; i huvudsak var remissinstanserna positiva. Regeringen gör bedömningen att stora kostnadsbesparingar kan åstadkommas genom att öka inslaget av externt köpta it-tjänster. Dessutom anser regeringen att det normalt inte ligger i myndigheternas kärnuppgifter att själva ta fram it-tjänster. Mot denna bakgrund avser regeringen att fortsätta bereda frågan om myndigheters outsourcing av it-tjänster.

Finansiella förutsättningar för statliga it-projekt

Regeringen bedömer att den inom staten etablerade lånefinansieringsmodellen kan tillämpas även vid myndighetsgemensam utveckling av e-tjänster.

Regeringen noterar att E-delegationen i betänkandet Förutsättningar för utveckling av e-förvaltningen (SOU 2010:62) ansåg att den modell som finns inom staten för lånefinansiering ska användas även vid finansiering av gemensamt nyttjade e-tjänster där flera myndigheter är involverade. Delegationen föreslog också en ändring i förordningen (2003:770) om statliga myndigheters elektroniska informationsutbyte som innebär att den myndighet som tar ansvar för utvecklingen av driften av en e-tjänst ska ges möjlighet att ta ut en avgift för tjänsten av andra myndigheter, eller andra juridiska personer i vilken en myndighet utövar ett rättsligt bestämmande inflytande, som nyttjar densamma.

Myndigheter som genomför it-investeringar finansierar dessa som regel med lån i Riksgäldskontoret. Återbetalningen av sådana lån täcks normalt med kommande års anslag, avgifter eller bidrag. Detta innebär att myndigheterna genom interna prioriteringar svarar för att medel finns för återbetalning av lånen. Mot denna bakgrund vill regeringen lyfta fram delegationens förslag om att regeringen bör fastställa att den lånefinansieringsmodell vars ram varje år fastställs av riksdagen även ska få tillämpas på myndighetsgemensamma it-projekt för utveckling av e-tjänster.

Regeringen konstaterar att den inom staten etablerade lånefinansieringsmodellen även kan tillämpas vid myndighetsgemensam utveckling av e-tjänster. Härigenom möjliggörs att myndigheter på ett effektivt sätt samverkar kring it-projekt. I motsats till delegationen ser därför inte regeringen något behov av att genomföra den föreslagna ändringen i förord-

ningen om statliga myndigheters elektroniska informationsutbyte för att uppnå den önskvärda användningen av lånefinansieringsmodellen vid myndighetsgemensam utveckling av e-tjänster.

Regeringen kommer i fortsättningen att följa frågan om finansiella förutsättningar för myndigheternas it-projekt.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser i likhet med regeringen att förutsättningarna har ökat för myndigheterna att köpa mer färdiga och standardiserade it-tjänster från externa leverantörer i stället för att myndigheterna producerar dessa tjänster på egen hand. Kostnaderna relaterade till it utgör en betydande del av myndigheternas totala kostnader. Kostnadsbesparingar kan därför göras genom att öka inslaget av externt köpta it-tjänster. Utskottet delar Riksrevisionens bedömning att det är önskvärt att en större del av myndigheternas it-behov tillfredsställs med hjälp av outsourcing och förutsätter att regeringen i den fortsatta beredningen av frågan om myndigheters outsourcing av it-tjänster beaktar detta. Med det sagda föreslår utskottet att regeringens skrivelse läggs till handlingarna.

Anslagen 2012 inom utgiftsområde 2

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen anvisar anslag enligt regeringens och Riksrevisionens förslag inom utgiftsområde 2. Motionsyrkanden om delvis andra anslag avstyrks.

Utgiftsområde 2 består för budgetåret 2012 av 17 anslag. Ett av oppositionspartierna föreslår att ett nytt anslag införs. I bilaga 2 redovisas regeringens respektive oppositionspartiernas förslag till ramar för anslagen inom utgiftsområdet. Miljöpartiets och Sverigedemokraternas yrkanden ligger över den ram för utgiftsområdet 2012 som riksdagen beslutade den 23 november 2011.

Propositionen

Regeringen föreslår i budgetpropositionen att de sammanlagda anslagen inom utgiftsområdet ska uppgå till 13 358 542 000 kronor 2012. Hur de föreslagna anslagen fördelar sig på olika verksamheter framgår av bilaga 2. I tabell 1 framgår även skillnaden mellan regeringens förslag för 2012 och nivån för 2011. De drygt 13 miljarder kronorna motsvarar ramen för utgiftsområdet i steg 1 i riksdagens budgetprocess. Ramen inkluderar också Riksrevisionens förslag till anslag för sin verksamhet 2012.

Tabell 1 Regeringens föreslagna anslagsbelopp 2012 i förhållande till anslagsbeloppen 2011*Miljoner kronor*

Anslag (ramanslag)	Budget 2011¹	Förslag 2012	Förändring
1:1 Statskontoret	85	89	+4
1:2 Kammarkollegiet	79	64	–15
1:3 Verksamhetsstöd för den statliga budgetprocessen	44	45	+1
1:4 Arbetsgivarpolitiska frågor	2	2	±0
1:5 Statliga tjänstepensioner m.m.	10 785	11 133	+348
1:6 Finanspolitiska rådet	7	9	+2
1:7 Konjunkturinstitutet	53	55	+2
1:8 Ekonomistyrningsverket	109	105	–4
1:9 Statistiska centralbyrån	532	541	+9
1:10 Bidragsfastigheter	340	345	+5
1:11 Finansinspektionen	286	307	+21
1:12 Riksgäldskontoret	307	312	+5
1:13 Bokföringsnämnden	11	11	±0
1:14 Vissa garanti- och medlemsavgifter	2	2	±0
1:15 Riksrevisionen	299	301	+2
1:16 Finansmarknadsforskning	30	30	±0
1:17 Finansinspektionens avgifter till EU:s tillsynsmyndigheter	–	7	+7
<i>Äldre anslag 1:17 Gemensamma e-förvaltningsprojekt av strategisk betydelse</i>	27	–	–27
Summa	13 000	13 359	+359

¹ Inklusive ändringsbudgetar

Nedan kommenteras kortfattat regeringens förslag till anslag utöver förslagen till omräkning av anslagen till följd av pris- och löneutvecklingen.

Anslag 1:1 Statskontoret

Anslaget används för Statskontorets förvaltningskostnader och för regeringens behov av vissa förvaltningspolitiska insatser. Från och med 2012 används även anslaget för förvaltningskostnader för kompetensutveckling i staten.

Anslaget ökar enligt propositionen med sammanlagt ca 4,3 miljoner kronor jämfört med anslaget för 2011. Det ökar varaktigt med ca 5,7 miljoner kronor som flyttas från anslag 1:2 Kammarkollegiet. Anslaget minskas med 523 000 kronor som hänför sig till en tidigare tillfällig satsning där Statskontoret hade i uppdrag att följa upp landstingens redovisning av Folkandvårdens olika verksamheter. Regeringen anför att den i budgetpropositionen prioriterar bl.a. åtgärder för att möta den ekonomiska inbromsningen och för varaktigt högre tillväxt och sysselsättning samt åtgärder för att välfärden ska komma alla till del. För att bidra till detta föreslås att

vissa anslag minskas. Regeringen föreslår därför i propositionen att anslag 1:1 minskas varaktigt med 5 miljoner kronor. Projektet om ett offentligt etos förlängs ett år och för detta tillförs anslaget 8 miljoner kronor för 2012.

Anslag 1:2 Kammarkollegiet

Anslaget används för Kammarkollegiets förvaltningskostnader och inkluderar kollegiets kostnader för att bevaka statens rätt och andra allmänna intressen samt vissa mindre skadestånd.

Anslaget minskas varaktigt med ca 15,7 miljoner kronor. Av detta utgör ca 5,7 miljoner kronor medel för förvaltningskostnader för kompetensutveckling i staten som flyttas till anslag 1:1 Statskontoret. Resterande delen av minskningen, ca 10 miljoner kronor, utgör medel för ett projekt om offentligt etos som Kompetensrådet för utveckling i staten (Krus) i november 2009 fick i uppdrag att leda under 2009–2011.

Anslag 1:3 Verksamhetsstöd för den statliga budgetprocessen

Anslagets ändamål är att finansiera kostnader för utveckling och förvaltning av statens informationssystem för budgetering och uppföljning (Hermes).

Regeringen föreslår ingen ändring av anslaget utöver pris- och löneomräkningar.

Anslag 1:4 Arbetsgivarpolitiska frågor

Anslaget används bl.a. för sådana stabsuppgifter som Arbetsgivarverket utför åt regeringen eller Regeringskansliet.

Regeringen föreslår att anslaget oförändrat ska uppgå till 2,4 miljoner kronor.

Anslag 1:5 Statliga tjänstepensioner m.m.

Anslaget används bl.a. för statliga tjänstepensionsförmåner, grupplivförmåner och personskadeersättningar.

Detta är utgiftsområdets största anslag och det föreslås öka med sammanlagt 348 miljoner kronor för 2012. Höjningen förklaras av en uppgång i prisbasbeloppet och en ökning av antalet förmånstagare. Ökningen av antalet förmånstagare speglar det pågående generationsskiftet inom statsförvaltningen.

Anslag 1:6 Finanspolitiska rådet

Regeringen föreslår att anslaget ökar med 1,5 miljoner kronor med anledning av de nya arbetsuppgifter och den anställning av en kanslichef som föränletts av en blocköverskridande överenskommelse mellan regeringspartierna och Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet.

Anslag 1:7 Konjunkturinstitutet

Sammantaget föreslår regeringen att anslaget ska öka med 2,1 miljoner kronor. I propositionen föreslås att anslaget ökar med 1 miljon kronor för institutets arbete med S2-indikatorn och Fiberprojektet (se ovan s. 15). Vidare föreslår regeringen att anslaget ökar med 1,1 miljoner kronor med anledning av de nya arbetsuppgifter som institutet fått med anledning av den blocköverskridande överenskommelsen.

Anslag 1:8 Ekonomistyrningsverket

I propositionen anförs att anslaget planenligt föreslås minska med 5 miljoner kronor, vilket motsvarar ett engångstillskott 2011 på 5 miljoner kronor för Ekonomistyrningsverkets myndighetsövergripande arbete mot felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen.

Anslag 1:9 Statistiska centralbyrån

Anslaget används för Statistiska centralbyråns (SCB) förvaltningskostnader för produktion av sektorsövergripande statistik och samordning av Sveriges officiella statistik. Omkring hälften av SCB:s verksamhet finansieras genom avgifter.

Anslaget ökar enligt propositionen med sammanlagt ca 8,5 miljoner kronor jämfört med anslaget för 2011, varav 5,3 miljoner kronor är pris- och löneomräkning. Anslaget minskas planenligt med ca 10 miljoner kronor när en tillfällig kvalitetssatsning upphör. Samtidigt ökas anslaget med 7 miljoner kronor 2012 för åtgärder för en förlängd satsning på statistikens kvalitet under en treårsperiod. Anslaget ökar varaktigt med 1 miljon kronor fr.o.m. 2012 för att SCB ska producera en utvecklad jämställdhetsstatistik. Vidare ökas anslaget med 5 miljoner kronor för ett uppdrag att under fyra år i samverkan med Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser och Verket för innovationssystem utveckla indikatorer för innovation. Anslaget ökas också engångsvis med 1,9 miljoner kronor för att SCB ska framställa statistik över alternativa utförare (t.ex. privata företag eller ideella organisationer) som finansieras av kommuner och landsting. Anslaget ökas dessutom med 600 000 kronor för att SCB ska förbättra och löpande publicera övergripande personalstatistik som omfattar all personal sysselsatt i kommunalt finansierad verksamhet. Därutöver ökas anslaget engångsvis med 500 000 kronor för en förstudie om statistik över vissa skuld- och tillgångsuppgifter. Vidare minskas anslaget med drygt 2,6 miljoner kronor till följd av att äktenskapsregistret flyttas från SCB till Skatteverket.

Anslag 1:10 Bidragsfastigheter

Anslaget används för underhållskostnader och löpande driftsunderskott för de bidragsfastigheter som förvaltas av Statens fastighetsverk (SFV). Med bidragsfastigheter avses de fastigheter som saknar förutsättningar att ge ett långsiktigt ekonomiskt överskott.

Anslagsnivån föreslås jämfört med 2011 (enligt budgetpropositionen för 2011) bli höjd med 4,5 miljoner kronor till 344,5 miljoner kronor för 2012. I syfte att standardisera organisationen för driften av de kungliga slotten kommer SFV fr.o.m. 2012 att ta över ansvaret för Kungliga slottet. Förändringen innebär att SFV påförs en nettokostnad på ca 4,5 miljoner kronor. Till följd av detta föreslås anslaget öka med motsvarande belopp. Anslagsjusteringen, utöver en tidigare avsierad nivå om 180 miljoner kronor, finansieras huvudsakligen genom att Statens fastighetsverk betalar in en del av sitt balanserade resultat 2011 till staten. För 2013, 2014 och 2015 beräknas anslaget till 180 miljoner kronor.

Anslag 1:11 Finansinspektionen

Anslaget används för främst för Finansinspektionens förvaltningskostnader för tillsyn och regelgivning inom det finansiella området. Finansinspektionens tillståndsprövning finansieras helt med avgifter från de ansökande företagen.

Regeringen anför att Finansinspektionen behöver tillföras ökade resurser för att stärka arbetet med regelverken, utvidga tillsynen, öka det internationella arbetet och förbättra statistiken. Regeringen föreslår att anslaget för Finansinspektionen ska uppgå till 307 miljoner kronor för 2012. Jämfört med anslagsnivån 2011 (enligt budgetpropositionen för 2011) ökar anslaget med knappt 18 miljoner kronor utöver pris- och löneomräkning. Regeringen anför att tidigare tillförda medel om 20 miljoner kronor permanentas fr.o.m. 2012. Utöver detta föreslår regeringen att Finansinspektionen tillförs 7,15 miljoner kronor fr.o.m. 2012 på ett särskilt anslag, 1:17 Finansinspektionens avgifter till EU:s tillsynsmyndigheter. Dessa avgifter belastar i dag myndighetens förvaltningsanslag. Detta innebär enligt propositionen ett samlat tillskott i förhållande till 2011 års permanenta nivå på ca 45 miljoner kronor 2012.

Anslag 1:12 Riksgäldskontoret

Regeringen föreslår utöver förändringar till följd av pris- och löneomräkning i stort sett ingen förändring av anslaget.

Anslag 1:13 Bokföringsnämnden

Regeringen föreslår utöver förändringar till följd av pris- och löneomräkning i stort sett ingen förändring av anslaget.

Anslag 1:14 Vissa garanti- och medlemsavgifter

Anslaget används för att finansiera Sveriges årliga medlemsavgifter i Europarådets utvecklingsbank, den belgiska tankesmedjan Bruegel och European Institute of Public Administration. Anslaget används också för att finansiera garantiavgiften till Riksgäldskontoret för Sveriges Hus i Sankt Petersburg. Regeringen föreslår att anslaget oförändrat ska uppgå till 2,37 miljoner kronor.

Anslag 1:15 Riksrevisionen

Utöver förändringar till följd av pris- och löneomräkning föreslås i stort sett ingen förändring av anslaget.

Anslag 1:16 Finansmarknadsforskning

I vårtilläggsbudgeten för 2010 anvisades 30 miljoner kronor på ett särskilt anslag inom utgiftsområde 2 för finansmarknadsforskning. Anslaget permanentades fr.o.m. 2011. Anslaget används av Verket för innovationsutveckling för att genomföra en långsiktig satsning på finansmarknadsforskning.

Regeringen föreslår utöver förändringar till följd av pris- och löneomräkning ingen förändring av anslaget.

Anslag 1:17 Finansinspektionens avgifter till EU:s tillsynsmyndigheter

Anslaget används för Finansinspektionens avgifter till EU:s tre tillsynsmyndigheter: Europeiska bankmyndigheten, Europeiska försäkrings- och tjänstepensionsmyndigheten samt Europeiska värdepappersmyndigheten.

I propositionen anges att avgifterna förväntas fortsätta att öka till 2015 då systemet antas vara fullt utbyggt. Regeringen föreslår att anslaget under 2012 uppgår till 7,15 miljoner kronor.

Motionerna

I Miljöpartiets motion Fi295 yrkande 1 föreslås att riksdagen anvisar 150 miljoner kronor på anslag 1:4 Arbetsgivarpolitiska frågor utöver vad regeringen föreslår för 2012. Miljöpartiet vill satsa 150 miljoner kronor årligen 2012–2014 på att minska löneskillnaderna mellan män och kvinnor i den statliga verksamheten. I motionen anförts att det i arbetslivet råder stor brist på jämställdhet mellan könen. Diskrimineringen av kvinnor finns på alla nivåer: vid tillsättande av chefstjänster, när det gäller lönens storlek, när det gäller anställningsformer och när det gäller hel- och deltider. Denna ordning är enligt motionärerna oacceptabel. Arbetsmarknadens parter måste ta sitt ansvar för att eliminera löneskillnaderna mellan män och kvinnor, men enligt motionärerna har staten ett ansvar att vara ett steg före.

I Sverigedemokraternas motion Fi308 föreslås att riksdagen på utgiftsområde 2 anvisar 1,36 miljarder kronor utöver vad regeringen föreslagit för budgetåret 2012. Av dessa medel vill Sverigedemokraterna anvisa 60

miljoner kronor på anslag 1:11 Finansinspektionen och 1,3 miljarder kronor på ett nytt anslag, Utgifter för arbetsgivaravgifter. Partiet vill öka anslagen till Finansinspektionen. Det nya anslaget avser de ökade kostnaderna för arbetsgivaravgifter för de statligt anställda som uppkommer mot bakgrund av att Sverigedemokraterna vill ha sänkta arbetsgivaravgifter för mindre företag i stället för att ha en generell sänkning av arbetsgivaravgifterna.

Utskottets ställningstagande

Löneskillnader mellan män och kvinnor i den statliga verksamheten

I propositionen anför regeringen att den har som mål att löneskillnaderna mellan kvinnor och män i staten ska minska. Som underlag för uppföljningen används partsgemensam statlig förhandlingsstatistik.

Av propositionen framgår att i september 2010 var statsanställda kvinnors genomsnittslön totalt sett 12,3 % lägre än statsanställda mäns genomsnittslön. År 2009 var motsvarande löneskillnad 12,6 %. Skillnaden har minskat successivt och trenden mot en minskad löneskillnad fortsatt. År 2000 var löneskillnaden 17,7 %.

Den statistiska analys som Arbetsgivarverket har gjort visar att den genomsnittliga löneskillnaden nästan helt kan hänföras till mätbara faktorer. Stora delar av löneskillnaden beror på att fler kvinnor än män arbetar deltid, arbetets svårighetsgrad och innehåll samt att fler män än kvinnor är chefer. Vidare påverkar det att arbetsinnehåll och löner ser olika ut hos olika myndigheter. Det finns också skillnader när det gäller utbildning, erfarenhet och i vilken region den anställda arbetar. Den löneskillnad som slutligen blir kvar, den s.k. oförklarade löneskillnaden som inte kan förklaras av den mätbara information som finns tillgänglig i den partsgemensamma statistiken, uppgick i september 2010 till ca 1,4 %. Den oförklarade löneskillnaden uppgick 2007–2009 till ca 1,3 %. Åren 2002–2003 var den som högst och uppgick då till 2,0 %.

Utskottet anser att jämställda löner såväl i staten som i övriga delar av samhället ett mycket viktigt mål. Samtidigt kan utskottet notera att utvecklingen går åt rätt håll. Utskottet förutsätter att regeringen även i fortsättningen noga följer frågan om skillnaden mellan mäns och kvinnors löner.

Finansinspektionen

Utskottet anser i likhet med regeringen att ytterligare resurser till övervakningen av finansmarknaderna bör tillföras för att stärka förutsättningarna för ett väl fungerande finansiellt system. Kraven på Finansinspektionen när det gäller tillsyn, regelgivning, internationellt arbete och statistik har ökat. Utvecklingen förutsätter både ökade resurser och en effektivare verksamhet.

Regeringen föreslår att anslaget för Finansinspektionen under 2012 ska uppgå till 306 919 000 kronor. Av propositionen framgår att anslaget för Finansinspektionen tillfälligt ökades under 2011 och att regeringen nu föreslår att dessa medel ska tillföras permanent fr.o.m. 2012. Därutöver bedömer regeringen att anslaget de kommande åren bör ökas ytterligare.

Utöver detta föreslår regeringen att Finansinspektionen på ett nytt anslag tillförs medel fr.o.m. 2012 för avgifter till EU:s tillsynsmyndigheter. Bakgrunden till detta är att utskottet i betänkande 2010/11:FiU2 utgick från att regeringen i budgetpropositionen för 2012 skulle föreslå ett nytt anslag för avgifterna till de europeiska tillsynsmyndigheterna. Avgifterna belastar i dag Finansinspektionens förvaltningsanslag.

Utskottet noterar att regeringens förslag sammantaget innebär ett samlat tillskott i förhållande till 2011 års permanenta nivå på 45 150 000 kronor. Enligt utskottets mening har Finansinspektionen genom detta tillförts resurser i lämplig omfattning för 2012.

Arbetsgivaravgifter

Sverigedemokraterna föreslår i motion Fi308 att ett nytt anslag under utgiftsområde 2 ska tillföras 1,3 miljarder kronor på grund av den arbetsgivarreform som partiet förespråkar. Sverigedemokraterna anser i sin budgetmotion Fi242 att regeringens socialavgiftssänkning på 1 % och halva nedsättning av arbetsgivaravgiften för ungdomar ska återställas. Detta skulle enligt motionen medföra ökade inkomster med 12,6 miljarder kronor. Motionärerna vill i stället satsa på småföretagande genom att införa en permanent arbetsgivaravgiftsrabatt för de tio första anställda.

Socialförsäkringsutskottet ansåg i sitt yttrande till finansutskottet (2011/12:SfU1y) att nedsättningen inte skulle avskaffas eller halveras och var inte heller berett ställa sig bakom övriga förslag om förändringar i avgiftsuttagen.

Finansutskottet avstyrkte i betänkande FiU1 bl.a. Sverigedemokraternas yrkanden om riktlinjer för den ekonomiska politiken och beräkning av statsbudgetens inkomster. I reservationer vidhöll Sverigedemokraterna sina förslag om riktlinjer för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken samt sin beräkning av inkomsterna på statens budget. Riksdagen beslutade enligt utskottets förslag.

Sammanfattning av utskottets ställningstagande

Utskottet ställer sig bakom regeringens och Riksrevisionens förslag till anslag inom utgiftsområde 2. Motionsyrkandena som behandlas i detta avsnitt avstyrks.

Bemyndiganden 2012 inom utgiftsområde 2

Bemyndigande för Kammarkollegiet

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bemyndigar regeringen att för 2012 besluta om att låta Kammarkollegiet disponera en kredit på räntekonto i Riksgäldskontoret på högst 355 miljoner kronor för att tillgodose behovet av likviditet i samband med inrättandet av nya myndigheter.

Propositionen

Regeringen föreslår att riksdagen bemyndigar regeringen att för 2012 låta Kammarkollegiet disponera en kredit i Riksgäldskontoret på högst 355 miljoner kronor för att tillgodose behovet av likviditet i samband med inrättandet av nya myndigheter.

I avvaktan på ett riksdagsbeslut om anslag för ändamålet anser regeringen att tillgångar och utgifter för nya myndigheters räkning vid anskaffningstillfället bör finansieras från en kredit hos Kammarkollegiet. När en myndighet har bildats bör anskaffningen av tillgångar och övriga utgifter inklusive ränta regleras genom betalning av krediten.

Krediten har som mest nyttjats med ca 87 miljoner kronor, vilket var i början av 2010. Tre myndigheter, Pensionsmyndigheten, Trafikverket och Förvarsexportmyndigheten, utnyttjade krediten under 2010. Under 2011 utnyttjade Myndigheten för kulturanalys och Havs- och vattenmyndigheten krediten med ca 6 miljoner kronor.

Det är enligt regeringen mycket svårt att bedöma för vilka myndigheter och i vilken utsträckning krediten behöver utnyttjas under 2012. Krediten bör därför dimensioneras med marginal.

Utskottets ställningstagande

Modellen med krediter för inrättande av myndigheter infördes 2009 (prop. 2008/09:1, bet. 2008/09:FiU2).

Utskottet tillstyrker regeringens förslag.

Bemyndigande för verksamhetsstöd för den statliga budgetprocessen

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2012 för ramanslaget 1:3 Verksamhetsstöd för den statliga budgetprocessen ingå avtal för utveckling och underhåll av informationssystemet Hermes som medför behov av framtida anslag på högst 45 miljoner kronor under perioden 2013–2017.

Propositionen

Regeringen föreslår att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2012 ingå avtal om utveckling och underhåll av statens informationssystem för budgetering och uppföljning som medför ett behov av framtida anslag på högst 45 miljoner kronor under 2013–2017. Bemyndigandet avser anslag 1:3 Verksamhetsstöd för den statliga budgetprocessen.

Enligt regeringen finns det ett stort behov av att renovera, modernisera och anpassa verksamhetsstödet för budgetprocessen. Det handlar bl.a. om anpassning av it-miljö som i sin tur kräver bl.a. förstudier, detaljerade kravspecifikationer och prototyper för olika applikationer. Utvecklingsinsatserna förutsätter fleråriga ekonomiska åtaganden.

Utskottets ställningstagande

Utskottet tillstyrker regeringens förslag.

Bemyndigande för Statens tjänstepensionsverk

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bemyndigar regeringen att för 2012 besluta om en kredit på räntekonto i Riksgäldskontoret för Statens tjänstepensionsverk på högst 100 miljoner kronor för att tillgodose behovet av likviditet i pensionshanteringen.

Propositionen

Regeringen föreslår att riksdagen bemyndigar regeringen att för 2012 ge en kredit på räntekonto i Riksgäldskontoret om högst 100 miljoner kronor till Statens tjänstepensionsverk för att tillgodose behovet av likviditet i pensionshanteringen.

Statens pensionsverk hanterar bl.a. pensionsutbetalningar för individuell ålderspension och Kåpan och pensionsutbetalningar för uppdragsgivares räkning. Verksamheten omfattar mycket stora penningflöden. Till exempel omsätter enbart flödet för Kåpan omkring 350 miljoner kronor per månad. Tiden mellan fakturering och betalning är kort, och skulle betalningen för t.ex. de två största fakturorna utebli någon månad motsvarar det en räntebelastning på drygt 50 miljoner kronor. Regeringen anser därför att ett rörelsekapital i form av en övrig kredit i Riksgäldskontoret bör finnas även för 2012.

Utskottets ställningstagande

Ovannämnda kredit inrättades 2009 eftersom regeringen då gjorde bedömningen att Statens pensionsverks (numera Statens tjänstepensionsverk) normala räntekontokredit inte var tillräcklig och enbart gällde kostnader och intäkter i den egna verksamheten, dvs. inte uppdragsverksamheten.

Krediterna uppgick till 75 miljoner kronor 2009 och 2010 och till 100 miljoner kronor 2011. Regeringen föreslår att krediten för 2012 ska vara oförändrat 100 miljoner kronor, varav 75 miljoner avser kredit för förmedling av avgiftsbestämda förmåner och 25 miljoner kronor kredit för att tillgodose likviditetsbehov i samband med pensionsutbetalningar för uppdragsgivares räkning.

Utskottet tillstyrker regeringens förslag.

Bemyndigande för bidragsfastigheter

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2012 för anslag 1:10 Bidragsfastigheter ingå avtal om underhåll av bidragsfastigheter som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 30 miljoner kronor 2013.

Propositionen

Regeringen föreslår att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2012 ingå avtal om underhåll av bidragsfastigheter som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 30 miljoner kronor 2013. Bemyndigandet avser anslag 1:10 Bidragsfastigheter och är enligt regeringen nödvändigt för att ett rationellt och planmässigt underhållsarbete ska kunna bedrivas. Den verksamhet som avser att vårda och underhålla de statliga fastigheter som utgör en del av det svenska kulturarvet förutsätter enligt regeringen att fleråriga ekonomiska åtaganden kan göras. De ekonomiska bindningar som avses är större enskilda underhållsprojekt där kostnaden överstiger 10 miljoner kronor.

Utskottets ställningstagande

Utskottet tillstyrker regeringens förslag.

Bemyndigande för Riksrevisionen

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bemyndigar Riksrevisionen att för 2012 ta upp lån i Riksgäldskontoret för investeringar i anläggningstillgångar intill ett belopp av 15 miljoner kronor.

Propositionen – Riksrevisionen

Riksrevisionen föreslår att myndigheten bemyndigas att för 2012 ta upp lån i Riksgäldskontoret för investeringar i anläggningstillgångar som används i verksamheten med 15 miljoner kronor.

Utskottets ställningstagande

Utskottet tillstyrker Riksrevisionens förslag till låneram för myndigheten.

Kapitalhöjning i Europarådets utvecklingsbank

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen godkänner att Sverige under 2012 deltar i höjningen av kapitalet i Europarådets utvecklingsbank (CEB) och bemyndigar regeringen att ikläda staten betalningsansvar i form av statliga garantier till CEB intill ett belopp av 123 724 000 euro. Utskottet anser att de projekt som bankens uppdrag omfattar är viktiga. Mot bakgrund av att finansieringsbehovet är stort i bankens målgruppsländer samtidigt som bankens utlåningsmöjligheter begränsas tillstyrker utskottet regeringens förslag.

Propositionen

Regeringen föreslår att riksdagen godkänner att Sverige under 2012 medverkar i kapitalhöjningen i Europarådets utvecklingsbank (CEB) och att riksdagen bemyndigar regeringen att ikläda staten betalningsansvar i form av statliga garantier till CEB intill ett belopp om ca 123,7 miljoner euro.

CEB ägs av 40 europeiska länder som samtliga även är medlemmar i Europarådet. CEB:s uppdrag är att finansiera projekt i ägarländerna i syfte att främja den sociala sammanhållningen i Europa. Den sociala inriktningen kommer till uttryck genom stöd till flyktingar, återuppbyggnad

efter naturkatastrofer och insatser för utsatta folkgrupper i syfte att motverka utanförskap. Projekten riktar sig t.ex. till små och medelstora företag för att skapa arbetstillfällen. Projekten avser också att förbättra tillgången till utbildning, sjukvård och bostäder för resurssvaga grupper. Utlåningsverksamheten kan ske till projekt i samtliga ägarländer. Länderna i Central- och Östeuropa bedöms dock vara i störst behov av finansiering från CEB och utgör därför en särskild målgrupp. Sedan dessa länder blev medlemmar i CEB har utlåningen ökat successivt till denna grupp. Enligt bankens senaste utvecklingsplan ska andelen lån till målgruppsländerna höjas från knappt 50 % 2009 till minst 55–60 % 2014. Regeringen har varit pådrivande för en ökad fokusering på de länder som har störst behov av CEB:s utlåning.

Risksituationen för CEB har successivt försämrats till följd av dels den ökade fokuseringen på de ekonomiskt svagaste ägarländerna, dels försämrade kreditvärdering av flera av ägarländerna under perioden efter finanskrisens utbrott. Med anledning av detta har relationen mellan den riskvägda utlåningsportföljen och det riskvägda ägarkapitalet börjat närma sig de tröskelvärden som fastställts i bankens finansiella riktlinjer för att behålla en sund risknivå. Med nuvarande kapitalbas skulle CEB:s fortsatta utlåningsmöjligheter, särskilt till de ekonomiskt svagaste länderna, begränsas. En kapitalhöjning har därför föreslagits äga rum i CEB för att banken ska kunna svara upp mot ökade finansieringsbehov inom bankens sociala fokusområde.

Finansieringsbehovet är stort i flera av CEB:s målgruppsländer, samtidigt som det är svårt att få marknadsfinansiering i kölvattnet av finanskrisen och med skärpta kapitalkrav för banker nära förestående. I och med kapitalhöjningen kommer CEB att få utökade möjligheter att finansiera projekt med högre risk, som ofta återfinns i målgruppsländerna där behovet av projekt med social inriktning är som störst och tillgången till marknadsfinansiering som lägst. Mot denna bakgrund anser regeringen att Sverige bör delta i kapitalhöjningen.

CEB har frågat efter en höjning av ägarkapitalet med 2,2 miljarder euro till totalt 5,5 miljarder euro. Höjningen fördelas på 246 miljoner euro i inbetalt kapital och 1 954 miljoner euro i garantikapital. Det inbetalda kapitalet ökas genom en överföring från bankens reserver, dvs. dess ackumulerade vinstmedel. Vid ett styrelsemöte den 4 februari 2011 godkände ägarländerna, inklusive Sverige, kapitalhöjningen. För svensk del innebär ett deltagande i kapitalhöjningen en ökning av garantiåtagandet med 49,409 miljoner euro, motsvarande ca 444 miljoner kronor till totalt 123,724 miljoner euro, vilket i dagsläget motsvarar ca 1,11 miljarder kronor. Sveriges kapitalandel i CEB uppgår till drygt 2,5 %. Kapitalandelen förblir oförändrad om Sverige deltar i kapitalhöjningen och under förutsättning att samtliga ägarländer gör detsamma, vilket nästintill samtliga länder

förväntas göra. Kapitalhöjningen träder i kraft den 31 december 2011, under förutsättning att minst två tredjedelar av kapitalhöjningen har tecknats av ägarländerna.

Regeringen konstaterar att Sverige tar en ökad risk genom att teckna ytterligare garantikapital. Denna risk är beroende av bankens resultat, utlåningspolitik, finansiella ställning och status som prioriterad fordringsägare. I CEB:s uppdrag ligger att bedriva utlåningsverksamhet med relativt hög risk. CEB bedöms dock enligt regeringen ha en god förmåga att bedöma och hantera risk. Banken har under 2000-talet gått med vinst samtliga verksamhetsår. Bankens reserver uppgick den 31 december 2010 till 1 687 miljoner euro, vilket motsvarade ca 14 % av de utestående lånen. Reserven utgör en buffert som i händelse av förluster skulle belastas innan det blir aktuellt att söka infriande av ägarnas garantikapital eller be dem om ytterligare kapitaltillskott.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser att Europarådets utvecklingsbanks (CEB) verksamhet att finansiera projekt i syfte att främja den sociala sammanhållningen i Europa, exempelvis genom stöd till flyktingar och insatser för utsatta folkgrupper, är viktig. Mot bakgrund av att CEB:s fortsatta utlåningsmöjligheter med nuvarande kapitalbas begränsas, samtidigt som finansieringsbehovet är stort i flera av CEB:s målgruppsländer, anser utskottet att Sverige bör medverka i kapitalhöjningen.

Med det ovan anförda tillstyrker utskottet att riksdagen godkänner att Sverige medverkar i kapitalhöjningen i CEB. Utskottet tillstyrker också att riksdagen bemyndigar regeringen att utöka Sveriges garantiåtaganden gentemot CEB med 49,409 miljoner euro, vilket innebär att Sverige ikläder sig ett statligt betalningsansvar i form av statliga garantier till CEB på totalt 123,724 miljoner euro.

Avgiftsfinansierad verksamhet inom utgiftsområde 2

Statens fastighetsverk

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen godkänner regeringens förslag till investeringsplan för Statens fastighetsverk för perioden 2012–2014 och bemyndigar regeringen att för 2012 besluta att Statens fastighetsverk får ta upp lån i Riksgäldskontoret intill ett belopp av 12,3 miljarder kronor för investeringar i fastigheter m.m.

Propositionen

Statens fastighetsverks uppgift är att förvalta det fastighetsbestånd som regeringen bestämmer. Verksamheten finansieras med hyresintäkter samt med lån hos Riksgäldskontoret för investeringar i fastigheter och anläggningstillgångar. Myndigheten disponerar även anslag 1:10 Bidragsfastigheter för underhållskostnader och löpande driftunderskott i sina bidragsfastigheter.

Regeringen föreslår att riksdagen godkänner den investeringsplan för Statens fastighetsverk som redovisas i avsnitt 8.5.1 i propositionen. Regeringen föreslår också att Statens fastighetsverk får ta upp lån i Riksgäldskontoret intill ett belopp av 12,3 miljarder kronor under 2012 för investeringar i fastigheter m.m.

Tabell 2 Investeringsplan för Statens fastighetsverk 2012–2014

Miljoner kronor

	2010	Prognos 2011	Budget 2012	Beräknat 2013	Beräknat 2014
Inrikes	392	663	741	725	768
Utrikes	28	64	65	70	64
Mark	7	31	29	24	25
Summa investeringar	427	759	835	819	856
Summa finansiering via lån	427	759	835	819	856

Förutom den översiktliga investeringsplanen i tabell 3 redovisar regeringen i budgetpropositionen även en tabell över pågående och planerade investeringar över 20 miljoner kronor (tabell 8.6 utg.omr. 2). Planerade investeringar som understiger 20 miljoner kronor redovisas inte i tabellen i propositionen, men av propositionen framgår att dessa beräknas uppgå till mellan 350 och 310 miljoner kronor 2012 och 2013.

Tabell 3 Utnyttjad låneram för Statens fastighetsverk

Miljoner kronor

	2008	2009	2010	Prognos 2011	Budget 2012
Utnyttjad	9 299	10 298	10 618	12 300	12 300
Låneram					
Utnyttjad andel av låneram (%)	78,1	86,5	88,5	100,0	100,0

Utskottets ställningstagande

Utskottet tillstyrker regeringens förslag till investeringsplan för 2012–2014 och låneram 2012 för Statens fastighetsverk.

Fortifikationsverket

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen godkänner regeringens förslag till investeringsplan för Fortifikationsverket för perioden 2012–2014 och bemyndigar regeringen att för 2012 besluta att Fortifikationsverket får ta upp lån i Riksgäldskontoret intill ett belopp av 10,2 miljarder kronor för investeringar i mark, anläggningar och lokaler.

Propositionen

Fortifikationsverkets huvuduppgift är att förvalta statliga fastigheter avsedda för försvarsändamål, s.k. försvarsfastigheter. Fortifikationsverkets verksamhet finansieras främst med hyresintäkter samt med lån hos Riksgäldskontoret för investeringar i fastigheter och anläggningstillgångar.

Regeringen föreslår att riksdagen godkänner den investeringsplan för Fortifikationsverket som redovisas i avsnitt 8.5.3 i propositionen. Regeringen föreslår också att Fortifikationsverket får ta upp lån i Riksgäldskontoret intill ett belopp av 10,2 miljarder kronor under 2012 för investeringar i mark, anläggningar och lokaler. Låneramen för Fortifikationsverket höjs därmed med 500 miljoner kronor jämfört med 2011.

Tabell 4 Investeringsplan för Fortifikationsverket 2012–2014

Miljoner kronor

	2010	Prognos 2011	Budget 2012	Beräknat 2013	Beräknat 2014
Nybyggnad	356	580	550	850	530
Ombyggnad	472	510	880	780	580
Markanskaffning	68	30	20	20	20
Summa investeringar	896	1 120	1 450	1 650	1 130
Betalplan	118	120	250	250	130
Lån	778	1 000	1 200	1 400	1 000
Förskottshyra					
Summa finansiering	896	1 120	1 450	1 650	1 130

Förutom den översiktliga investeringsplanen i tabell 5 redovisar regeringen i budgetpropositionen även en detaljerad tabell över pågående och planerade investeringar som överstiger 20 miljoner kronor (tabell 8.12 utg.omr. 2). Av tabellen framgår dock inte hur mycket som hittills investerats i respektive projekt. Projekt med en investeringskostnad som understiger 20 miljoner kronor redovisas inte i tabellen, men det framgår av propositionen att dessa beräknas uppgå till mellan 518 och 539 miljoner kronor per år under 2011 och 2012. Fortifikationsverkets investeringsverksamhet har varit relativt låg under 2009 i avvaktan på riksdagens beslut

2009 (prop. 2008/09:140) om den försvarspolitiska inriktningen. Under 2010 ökade investeringstakten något och under kommande år beräknas investeringarna att öka.

Tabell 5 Utnyttjad låneram för Fortifikationsverket

Miljoner kronor

	2008	2009	2010	Prognos 2011	Budget 2012
Utnyttjad låneram	8 064	8 104	8 430	9 070	9 900
Utnyttjad andel av låneram (%)	88,7	89,2	90,0	93,5	97,1

Utskottets ställningstagande

Utskottet tillstyrker regeringens förslag till investeringsplan för 2012–2014 och låneram för 2012 för Fortifikationsverket.

Sjunde AP-fonden

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bemyndigar regeringen att för 2012 för Sjunde AP-fondens verksamhet dels besluta om lån i Riksgäldskontoret för investeringar i anläggningstillgångar som används i verksamheten intill ett belopp av 5 miljoner kronor, dels besluta om kredit på räntekonto i Riksgäldskontoret intill ett belopp av 185 miljoner kronor.

Propositionen

Under 2010 ändrades Sjunde AP-fondens uppdrag (prop. 2009/10:40, bet. 2009/10:SfU9). Den tidigare s.k. premiesparfonden, som var den fond som de s.k. icke-väljarna i premiepensionssystemet placerades i, ersattes av en fond med generationsprofil (AP7 Såfa). Utöver detta förvalsalternativ, som genom förändringen även är ett valbart alternativ i premiepensionssystemet, erbjuder Sjunde AP-fonden också tre s.k. fondportföljer: AP7 Offensiv, AP7 Balanserad och AP7 Försiktig. AP7 Såfa och de tre fondportföljerna är uppbyggda via två olika fonder: AP7 Aktiefond och AP7 Räntefond.

Kostnaderna för Sjunde AP-fondens verksamhet ska täckas med förvaltningsavgifter som tas ur fonderna AP7 Aktiefond och AP7 Räntefond. Det gäller även de kostnader som krävs för att bygga upp verksamheten från grunden. Men för att åstadkomma neutralitet mellan generationerna sprids uppbyggnadskostnaderna ut över en längre period. För att åstadkomma denna neutralitet disponerar Sjunde AP-fonden en kredit i Riksgäldskontoret.

Sjunde AP-fondens redovisade resultat var negativa från starten av verksamheten fram t.o.m. 2004. Under 2005–2007 var resultaten positiva. Till följd av marknadsutvecklingen 2008 var resultaten negativa under 2008 och 2009. Under 2010 uppvisade fonden återigen ett positivt resultat, vilket minskade fondens balanserade underskott till 158,7 miljoner kronor. Som ett led i sin strävan att behandla olika generationer av pensionssparare lika är fondens mål att det balanserade underskottet ska vara eliminerat till 2020.

Regeringen anger i propositionen att den mot bakgrund av osäkerheten kring Sjunde AP-fondens kreditbehov, som i sin tur är en följd av osäkerheten kring fondens intäkter, bedömer i likhet med i fjol att det finns ett behov av en högre säkerhetsmarginal för 2012. Detta krävs för att tillgodosätta ett eventuellt likviditetsbehov om fondkapitalet minskar kraftigt. Regeringen föreslår därför att riksdagen bemyndigar regeringen att besluta om en kredit i Riksgäldskontoret om högst 185 miljoner kronor. Regeringen avser dock att bevilja fonden en ram för kredit på räntekonto om 175 miljoner kronor, dvs. samma nivå som för 2011. Den högre ramen ger regeringen ett utrymme att med mycket kort varsel utöka krediten om förutsättningarna för sjunde AP-fondens verksamhet skulle förändras.

Regeringen föreslår också att Sjunde AP-fonden får möjlighet att ta upp lån i Riksgäldskontoret till ett belopp av 5 miljoner kronor för investeringar i anläggningstillgångar som används i verksamheten.

Utskottets ställningstagande

Utskottet tillstyrker regeringens förslag.

Övriga förslag inom utgiftsområde 2

Finansinspektionens finansiering

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om principerna för finansieringen av Finansinspektionen.

Motionen

I motion 2011/12:Fi 201 av Leif Pagrotsky (S) begärs att det skyndsamt bör utredas hur medlen för Finansinspektionens verksamhet ska redovisas. Motionären anför att finanskrisen än en gång har gjort det uppenbart hur viktigt det är att tillsynen över de finansiella marknaderna och aktörerna på dem fungerar. Därför måste kraven på Finansinspektionen vara höga, vilket innebär att inspektionen måste ha de resurser som krävs för att bedriva en kvalificerad verksamhet.

Vidare anförs i motionen att Finansinspektionens kostnader finansieras genom anslag på statsbudgeten samtidigt som kostnaderna i praktiken täcks av de avgifter som företagen som står under tillsyn betalar. Även om det kan sägas att inspektionens kostnader inte kräver någon skattefinansiering utgör dagens system med bruttoredovisning ett hinder mot en rationell dimensionering av tillsynen över de finansiella marknaderna. Motionären menar därför att en förändring av reglerna bör övervägas så att Finansinspektionen kan finansieras utan de nackdelar som dagens system medför. Detta skulle kunna göras på olika sätt, t.ex. genom att anslaget nettoredovisas på statsbudgeten eller genom att anslaget inte ligger under utgiftstaket.

Budgetlagen

I 3 kap. 3 § budgetlagen (2011:203) anges att regeringens förslag till statens budget ska omfatta alla inkomster och utgifter samt andra betalningar som påverkar statens lånebehov. Enligt 4 § ska statens inkomster och utgifter budgeteras och redovisas brutto på inkomstitlar och anslag med de undantag som anges i 6 §. I 5 § anges att utgifter inte får budgeteras och redovisas mot inkomstitlar. Av 6 § följer att om riksdagen har beslutat att inkomster får tas i anspråk för ett bestämt ändamål på ett annat sätt än genom beslut om anslag (specialdestination), ska inkomsterna inte budgeteras och redovisas mot inkomstitlar. Inkomster av skatter ska dock alltid budgeteras och redovisas mot inkomstitlar. Ska inkomsterna helt eller till en bestämd del täcka utgifterna i en viss verksamhet ska inkomsterna och motsvarande utgifter inte heller budgeteras eller redovisas mot anslag. Om inkomsterna till en obestämd del ska täcka utgifter i en verksamhet ska inkomsterna redovisas mot anslag (nettoredovisning).

I samband med att den nya budgetlagen antogs fastställde riksdagen (bet. 2010/11:KU14) riktlinjer för när specialdestination av inkomster från belastande avgifter ska kunna användas. Specialdestination av inkomster från belastande avgifter ska enligt riksdagens beslut kunna användas om

- det är avgifter i en verksamhet vars omfattning styrs av efterfrågan, även om denna föranleds av ett rättsligt tvång
- verksamhetens intäkter, kostnader och resultat särredovisas och framgår av myndighetens årsredovisning
- specialdestinationen motiveras av att den främjar möjligheterna till hög effektivitet och service i verksamheten
- en god styrning och kontroll av verksamheten kan säkerställas
- utgiftstaket justeras så att det behåller den avsedda finansiella stramheten.

Finansutskottet yttrade sig till konstitutionsutskottet i samband med behandlingen av propositionen (prop. 2010/11:40) med förslag till en ny budgetlag. Finansutskottet hänvisade i sitt yttrande (yttr. 2010/11:FiU2y) bl.a. till att det tidigare riktat kritik mot vad som uppfattats som en alltför flexibel tillämpning av budgetlagens grundläggande bestämmelser om fullständig-

het och bruttoredovisning på statsbudgeten (se t.ex. bet. 1997/98:FiU1 s. 225, bet. 1999/2000:FiU20 s. 231 f. och s. 252 f.). Finansutskottet pekade på att avsteg som gjorts från huvudprinciperna har medfört att utgiftstaket för staten inte fått verka fullt ut som budgetrestriktion och även på att regeringen i propositionen betonade att utgångspunkten i den nya budgetlagen är att inkomster och utgifter ska redovisas brutto på statens budget. Mot den bakgrunden välkomnade finansutskottet förslaget om att förtydliga bestämmelsen om undantaget från bruttoredovisning för specialdestinerade inkomster och om en ny bestämmelse om att utgifter inte får budgeteras och redovisas mot inkomstitlar. Vidare underströk finansutskottet i yttrandet att utgångspunkten är att statens inkomster och utgifter ska budgeteras och redovisas brutto på statens budget och att specialdestination av inkomster är ett undantag från denna princip. Finansutskottet pekade på att regeringen i propositionen konstaterade att när det gäller belastande (offentligrättsliga) avgifter har en hel del undantag gjorts från principen om bruttoredovisning. Finansutskottet har tidigare betonat vikten av att upprätthålla bruttoprincipen när det gäller inkomster från belastande avgifter (se t.ex. bet. 2003/04:FiU2 s. 37). Den allvarligaste nackdelen med att avgifter specialdestineras och att avvikelser görs från bruttoredovisningsprincipen är att det försvårar för riksdagen att få en fullständig bild av statens verksamhet och att pröva hur inkomster och utgifter ska prioriteras mellan olika ändamål. Mot den bakgrunden ställde sig finansutskottet positivt till förslaget om riktlinjer för när specialdestination av belastande avgifter ska kunna användas.

Konstitutionsutskottet delade finansutskottets bedömning i stort och även när det gällde värdet av riktlinjer för specialdestination av belastande avgifter. Konstitutionsutskottet föreslog följaktligen att riksdagen skulle godkänna det förslag till riktlinjer för specialdestination av belastande avgifter som lagts fram i propositionen. Riksdagen beslutade enligt konstitutionsutskottets förslag (rskr 2010/11:177-178).

Gällande ordning för finansieringen av Finansinspektionen

Finansinspektionens verksamhet är i dag huvudsakligen bruttoredovisad över statsbudgeten. Verksamheten är anslagsfinansierad, men varje år tar inspektionen ut obligatoriska avgifter för tillsyn. Dessa avgifter ska motsvara Finansinspektionens kostnader för den anslagsfinansierade delen, med undantag för verksamheten för samordning av åtgärder mot penningtvätt m.m. Inkomsterna förs till budgetens inkomstsida.

Finansinspektionen finansieras även genom avgifter för prövning av tillstånds- och anmälningsärenden, och dessa medel disponeras sedan 2004 av myndigheten.

I samband med att riksdagen godkände att Finansinspektionen fick disponera avgifterna för prövning av tillstånds- och anmälningsärenden uttalade utskottet (bet. 2003/04:FiU2 s. 37) att en grundläggande utgångspunkt

borde vara att inkomster och utgifter redovisades brutto på statsbudgeten eftersom det gav en bättre överblick av den statliga verksamheten. Tydligheten, eller transparensen, i redovisningen ökade. Vidare anförde utskottet att riksdagen då också får möjlighet att pröva anslagstilldelningen och kan på så sätt varje år ta ställning till vilken omfattning en viss verksamhet ska ha. Det var enligt utskottet redan en betydande del av de statliga utgifterna som antingen netto redovisades mot statsbudgeten eller vid sidan av denna. Stor försiktighet borde emellertid enligt utskottet iakttas med nya undantag från huvudregeln, och i de fall detta trots allt förekommer så borde åtgärderna vara välmotiverade.

Vidare anförde utskottet:

I propositionen motiveras förslaget att Finansinspektionen ska få tillgodogöra sig inkomster direkt från prövningsverksamheten med att inspektionen då får bättre möjlighet att snabbt anpassa sina resurser till efterfrågan på denna typ av tjänster. Detta kan påskynda ärendehantering och öka effektiviteten och flexibiliteten i verksamheten samtidigt som servicen gentemot företagen förbättras. Prövningsverksamheten är dessutom av förhållandevis begränsad ekonomisk omfattning i Finansinspektionens verksamhet. Till bilden hör också att prövningsverksamheten, i motsats till inspektionsverksamheten, är av mer serviceinriktad karaktär. Dessutom framgår det klart av propositionen att det är regeringens avsikt att inkomsterna från den helt dominerande inspektionsverksamheten även fortsättningsvis ska redovisas mot inkomsttitel.

Trots de redovisade betänkligheterna är utskottet mot denna bakgrund berett att biträda regeringens förslag om att Finansinspektionen direkt ska få tillgodogöra sig inkomsterna från prövningsverksamheten.

Utskottets ställningstagande

Som framgår ovan är en grundläggande princip i budgetlagen att inkomster och utgifter redovisas brutto på statens budget. Utskottet har tidigare betonat vikten av att upprätthålla bruttoprincipen när det gäller inkomster från belastande avgifter. I annat fall försvårar det för riksdagen att få en fullständig bild av statens verksamhet och att pröva hur inkomster och utgifter ska prioriteras mellan olika ändamål.

Följden av att låta Finansinspektionen disponera även tillsynsavgifterna skulle bli att i princip hela Finansinspektionens verksamhet skulle komma att ligga utanför statens budget.

Mot den bakgrunden avstyrker utskottet motion Fi201.

Finansinspektionens tillsyn

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om Finansinspektionens tillsyn.

Motionerna

I motion 2011/12:Fi 226 av Jan Ertsborn (FP) begärs ett tillkännagivande om att Finansinspektionens tillsyn ska omfatta all finansverksamhet. I motionen anförts att det finns två typer av företag som ska registreras hos Finansinspektionen, men där Finansinspektionen inte har tillsyn och inte har möjlighet att ingripa. Det är företag som bedriver inlåning från allmänheten och företag som bedriver kreditgivning till konsumenter, t.ex. de företag som lämnar s.k. sms-lån. Vidare anförts att skillnaden mellan tillsyn och registrering i det närmaste inte är märkbar för konsumenterna. En uppgift om att ett företag är registrerat hos Finansinspektionen kan enligt motionären upplevas av de flesta som en garanti för att gällande regler följs och att Finansinspektionen är garanten för detta. Att den statliga insättningsgarantin inte gäller för dessa inlåningsföretag är knappast känt för allmänheten. Finansinspektionen har i en rapport förordat att all tillsyn av finansiell verksamhet ska ligga på inspektionen.

I motion 2011/12:C347 av Veronica Palm m.fl. (S) yrkande 3 begärs att alla finansiella institutioner som erbjuder krediter till konsumenter ska stå under Finansinspektionens tillsyn. Motionärerna anför att i dagens samhälle kan man mycket lättvindigt komma över krediter, exempelvis genom s.k. sms-lån. I dag krävs tillstånd endast för de verksamheter som kombinerar utlåningsverksamhet med inlåning. Många av de företag som erbjuder de mest kostsamma lånen står därmed utan tillsyn av Finansinspektionen, vilket enligt motionärerna är oacceptabelt.

Gällande ordning m.m.

Ett antal finansiella företag står i dag inte under full tillsyn av Finansinspektionen utan har enbart krav på registrering. Det gäller bl.a. företag som enbart lånar ut pengar, men inte tar emot inlåning och vissa mindre inlåningsföretag. Registreringen innefattar en kontroll av företagets ägare och ledning och att det finns rutiner för att företagets tjänster inte utnyttjas för penningtvätt. När det gäller inlåningsföretag kontrolleras utöver detta att de har en viss nivå på det egna kapitalet och att de kommer att informera sina blivande kunder om att insatta medel inte omfattas av insättningsgarantin. Finansinspektionen kontrollerar därefter minst en gång per år att de registrerade företagen uppfyller de krav som ställs. Om ett registrerat företag inte följer gällande lagar har Finansinspektionen möjlighet att förelägga företaget att upphöra med verksamheten.

En ny konsumentkreditlag (2010:1846) trädde i kraft den 1 januari 2011. Lagen omfattar i princip alla slag av krediter som näringsidkare lämnar konsumenter. Lagen är tvingande till konsumentens förmån. En nyhet i förhållande till den nuvarande konsumentkreditlagen är att konsumenten har rätt att ångra ett kreditavtal inom 14 dagar. Det ställs också högre krav på information till konsumenten i marknadsföringen av en kredit och i anslutning till att ett kreditavtal ingås. Kreditgivaren ska ge konsumenten

de förklaringar som behövs för att konsumenten ska kunna avgöra om det föreslagna kreditavtalet passar hans eller hennes behov och ekonomiska situation. För snabblånen innebär lagen bl.a. att kreditgivaren alltid ska lämna information om den effektiva räntan i marknadsföringen och att kreditgivaren alltid ska göra en kreditprövning. Konsumenten har också rätt att ångra snabblånet.

Av förslaget om en ny konsumentkreditlag (prop. 2009/10:242) framgår att regeringen efter remissbehandlingen gav Finansinspektionen i uppdrag att se över regleringen av tillsynen över de företag som för närvarande är registrerade hos Finansinspektionen men över vilka ingen egentlig tillsyn sker.

Finansinspektionen publicerade med anledning av detta en rapport i april 2011, Tillsyn och registrering (Dnr 11-2145).

Finansinspektionen föreslår i rapporten att företagsformen inlåningsföretag avskaffas och att det införs krav på att inlåningsverksamhet ska bedrivas av företag som har tillstånd som kreditmarknadsföretag eller bank. Det innebär ytterligare krav på kapital, rapportering och tillsyn för företag som tar emot inlåning. När det gäller företag som ägnar sig åt kreditgivning till konsumenter föreslår inspektionen att de ska söka särskilt tillstånd och omfattas av en ny definition av konsumentkreditrörelse. En ny företagsform, konsumentkreditföretag, bör enligt Finansinspektionen skapas för de företag som bedriver sådan rörelse. För konsumentkreditföretag ska enklare rörelser regleras som innefattar allmänna krav på sundhet m.m., men inte särskilda kapitalkrav. För båda typerna av verksamhet – inlåning och kreditgivning riktad mot konsumenter – innebär förslagen att inspektionen får tydliga möjligheter att ingripa och kan återkalla tillståndet för företag som inte sköter sig. Finansinspektionen anser sammantaget att förslagen bör leda till ett klart förbättrat konsumentskydd.

Tidigare utskottsbehandling

I betänkande 2009/10:FiU18 behandlade utskottet motionsyrkanden om ökad reglering och tillsyn av sms-låneföretag. Utskottet avstyrkte yrkandena med hänvisning till att en ny konsumentkreditlag som för närvarande bereds i Regeringskansliet skulle komma att leda till åtgärder.

I civilutskottets betänkande (2010/11:CU5) om en ny konsumentkreditlag avstyrkte civilutskottet ett motionsyrkande om att alla finansiella institutioner som erbjuder krediter till konsumenter ska stå under Finansinspektionens tillsyn. Utskottet hänvisade bl.a. till det utredningsuppdrag som Finansinspektionen fått.

Utskottets ställningstagande

Som framgår ovan publicerade Finansinspektionen i april 2011 en rapport om tillsyn och registrering av olika typer av företag som ägnar sig åt inlåning eller utlåning. Enligt uppgift från Regeringskansliet bereds rapporten

och de förslag som Finansinspektionen lämnar i den inom Regeringskansliet. Utskottet anser att beredningen av rapporten inte bör föregripas och avstyrker därför motionerna Fi226 och C347 yrkande 3.

En personalförsörjningskommission

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om att inrätta en personalförsörjningskommission.

Jämför reservation 2 (V).

Motionen

I motion 2011/12:Fi208 av Ulla Andersson m.fl. (V) begärs ett tillkännagivande om att det ska tillsättas en personalförsörjningskommission. Motionärerna anför att den kommande generationsväxlingen på arbetsmarknaden har diskuterats under lång tid. Det kommer att bli stora pensionsavgångar, och alltför lite har gjorts för att möta de utmaningar som dessa för med sig. Enligt motionärerna kommer omkring 1,6 miljoner människor att lämna arbetsmarknaden av åldersskäl fram till 2025. Velfärdsverksamheterna inom kommunsektorn har högst antal pensionsavgångar och har redan i dag svårt att få tag på utbildad arbetskraft.

Vidare anför motionärerna att när det gäller kvinnorna finns en stor obalans mellan hur många som träder in på arbetsmarknaden och hur många som lämnar den. Detta hänger samman med att kvinnor har ett lägre arbetskraftsdeltagande och lämnar arbetsmarknaden tidigare än männen. För männen uppstår ingen liknande obalans. Fler kvinnor skulle enligt motionärerna kunna delta i arbetslivet, och det finns en stor andel outnyttjad kvinnlig arbetskraft, och detta framför allt i gruppen utlandsfödda kvinnor.

De senaste årtiondena har enligt motionärerna det demografiska tillskottet till arbetskraften uppgått till 15 000–25 000 personer per år, men de kommande årtiondena kommer förutsättningarna att ändras drastiskt. Det demografiska överskottet kommer att sjunka till 2 500 personer per år i genomsnitt. Vidare anføres i motionen att det finns stora regionala skillnader i antalet pensionsavgångar och andelen ny arbetskraft.

Motionärerna skriver att Vänsterpartiet anser att det finns ett behov av att tillsätta en personalförsörjningskommission med uppdrag att föreslå åtgärder och insatser för att lösa personalförsörjningen inom velfärdsverksamheterna i hela landet. Kommissionen bör bestå av företrädare för kommuner och landsting, de fackliga organisationerna, forskare inom arbetsmarknads- och genusfrågor och företrädare för de politiska partierna. Till kommissionen bör knytas organisationer som arbetar med landsbygdsfrågor. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Kompletterande information

I november 2010 publicerade Arbetsförmedlingen rapporten Generationsväxlingen på arbetsmarknaden – i riket och i ett regionalt perspektiv. I rapporten anges att pensionsavgångarna från arbetsmarknaden kommer att vara extra stora under åren 2010 t.o.m. 2015, vilket kommer att leda till att tillväxten av antalet personer i arbetskraften hämmas. Detta begränsar det möjliga antalet arbetade timmar, vilket i sin tur leder till att BNP-tillväxten hämmas. Generationsväxlingen slår olika hårt mot olika branscher och regioner. Under åren 2010 t.o.m. 2025 växer arbetskraften av demografiska skäl enbart i storstadslänen medan den minskar i stora delar av övriga landet. Sammantaget beräknas omkring 1 600 000 personer lämna arbetslivet av åldersskäl fram t.o.m. 2025, vilket kan jämföras med cirka 1 350 000 åldersavgångar under de gångna 15 åren. Det finns emellertid mycket som kan göras för att mildra effekterna av generationsväxlingen, men det finns ingen universell lösning utan det krävs en rad olika insatser för att få ett bra resultat. För första gången i modern tid blir antalet nytilträdande ungdomar lägre än åldersavgångarna från arbetsmarknaden på riksplplanet, och det inträffar inom ett par år. Detta är en första indikation på att tillgången på arbetskraft är på väg att begränsas i landet. Det kommer att bli stora variationer i balansen mellan tillträdande yngre och åldersavgångar mellan olika län och mellan olika kommuner. Av landets län är det enbart tre, Stockholms, Uppsala och Västra Götalands län, som får fler ungdomar som träder in på arbetsmarknaden än antalet åldersavgångar under perioden 2010 t.o.m. 2025, och alltså uppvisar gynnsamma balanstal. Gotlands, Norrbottens och Dalarnas län är de tre län som har lägst balanstal. Skillnaderna mellan storstadsregionerna och övriga län kommer att förstärkas under åren 2010 t.o.m. 2025.

Det råder enligt rapporten stora skillnader mellan könen i balansen mellan tillträdande och åldersavgångar. För kvinnornas del inträffar trendbrottet 2011, dvs. att åldersavgångarna blir större än tillskottet av yngre, medan det dröjer ända tills 2015 innan kurvorna temporärt skär varandra när det gäller män. Det sammanhänger med att kvinnor och i synnerhet utlandsfödda kvinnor har ett lägre arbetskraftsdeltagande i utgångsläget och att kvinnor lämnar arbetsmarknaden tidigare än män.

Vidare anges i rapporten att under perioden 2010 t.o.m. 2025 kommer 44 % av de anställda inom den offentliga sektorn att lämna arbetsmarknaden. Det motsvarar ca 645 000 personer. Med nuvarande inflöde av yrkesverksamma sker ett tillskott av 465 000 personer. Det innebär att skillnaden mellan tillträdande och avgångar utifrån de nuvarande förutsättningarna uppgår till ca 180 000 personer. Den offentliga sektorn riskerar därmed att få betydande svårigheter att fylla åldersavgångarna med ny arbetskraft. Det krävs således enligt rapporten att fler yngre väljer att arbeta inom den sektorn.

Det demografiska tillskottet av personer i arbetskraften kommer enligt rapporten under perioden 2010 t.o.m. 2025 uteslutande från utlandsfödda, vilka beräknas öka med ca 145 000 personer med nuvarande arbetskraftsdeltagande, varav 85 000 män och 60 000 kvinnor.

Vidare anges i rapporten att den ekonomiska politiken efter 2006 tydligt har inriktats mot att öka arbetskraftsutbudet. Den politiken har enligt rapporten också fått effekt. Arbetskraften har ökat betydligt mer än vad som varit vanligt under tidigare jämförbara konjunkturlägen. Det finns dock enligt rapporten ytterligare potential att höja arbetskraftsutbudet. Ett exempel berör de stora skillnader som finns i arbetskraftsdeltagande bland utlandsfödda mellan olika regioner. Det finns flera typer av insatser som behöver vidtas för att underlätta arbetskraftsförsörjningen i framtiden. I första hand handlar det om att nyttja den arbetskraftsresurs som finns inom landet. Arbetskraftsinvandring kommer enligt rapporten inte att vara någon universell lösning men kan delvis trygga arbetskraftsförsörjningen inom vissa yrken där det utbildas för få inom landet.

Utskottets ställningstagande

Den kommande generationsväxlingen kan, som Arbetsförmedlingen pekat på i sin rapport, medföra problem. Som nämns i Arbetsförmedlingens rapport har dock arbetskraften ökat betydligt mer efter 2006 än vad som varit vanligt under tidigare jämförbara konjunkturlägen. I rapporten nämns även insatser som kan behöva vidtas.

Utskottet anser dock inte att det finns skäl att tillsätta en personalförsörjningskommission men förutsätter att regeringen noga följer effekterna av generationsväxlingen. Utskottet avstyrker motion Fi208.

De maritima kulturmiljöerna på Skeppsholmen och Kastellholmen

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om de maritima kulturmiljöerna på Skeppsholmen och Kastellholmen.

Jämför reservation 3 (SD).

Motionen

I motion 2011/12:Fi293 av Mattias Karlsson och Björn Söder (båda SD) begärs att det vidtas åtgärder för att bevara den maritima kulturmiljön på Skeppsholmen och Kastellholmen. Motionärerna skriver att ett av världens äldsta bevarade maritima kulturarv finns på Skeppsholmen och Kastellholmen. På 1960-talet började dock förändringar på öarna när förvaltningen inte längre utövades av flottan utan övergick till staten. Detta har sedan

dess inneburit en successiv underminering av den maritima kulturmiljön. Historiska byggnader och övrig miljö har förvandlats till annan verksamhet samtidigt som icke maritima verksamheter tillkommit. Under 2011 var det ytterst nära att de sista kvarvarande hyresgästerna med maritim anknytning fick sina kontrakt uppsagda av Statens fastighetsverk till förmån för hyresgäster helt utan maritim anknytning. Det är enligt motionärerna av stor vikt att regeringen ser till att Statens fastighetsverk följer sina direktiv om att bevara och utveckla kulturvärdena i de fastigheter man förvaltar och bidrar till allmänhetens tillgång till kulturarvet samt att man upprättar en långsiktig och sammanhållen plan för hur den maritima kulturmiljön på Skeppsholmen och Kastellholmen ska kunna bevaras för framtiden.

Kompletterande information

Statens fastighetsverk förvaltar Skeppsholmen och Kastellholmen. Myndigheten fastställde ett förvaltningsprogram för Skeppsholmen och Kastellholmen i april 2007. Av programmet framgår att riksdagen 1953 beslutade att örlogsbasen skulle flytta från Skeppsholmen och Kastellholmen. De övergripande målen för områdets användning formulerades först av 1959 års Skeppsholmsutredning i betänkandet Skeppsholmens framtida användning (SOU 1966:27). Detta låg till grund för den utbyggnadsplan som togs fram av 1969 års Skeppsholmsutredning (DsFö 1972:1). Den redovisades för riksdagen i proposition 1974:34. Målen vidareutvecklades av en arbetsgrupp (Skeppsholmsgruppen) som på utbildningsdepartementets uppdrag tog fram Riktlinjer för planeringen av Skepps- och Kastellholmarna (Ds U 1978:9). I dessa riktlinjer, som gäller för Statens fastighetsverk liksom de tidigare gjorde för Byggnadsstyrelsen, anges målet sammanfattningsvis vara "att genom ett pietetsfullt ianspråktagande av den befintliga miljön förvandla holmarna till en levande stadsdel för mångsidig verksamhet, med tonvikt på kultur och rekreation." Det framgår också att delar av byggnadsbeståndet på Skeppsholmen och Kastellholmen förklarades som byggnadsminnen 1935.

I förvaltningsprogrammet från 2007 anges att fastighetsverkets vision är att med utgångspunkt i områdets unika kulturhistoriska värden vidareutveckla Skeppsholmen och Kastellholmen som besöksmål och rekreationsområde. Statens fastighetsverk vill se området som en mötesplats för kultur, hantverk, forskning och utbildning i en avspänd och kreativ miljö med historisk och maritim atmosfär. Vidare anges att områdets byggnader ska bevaras och samtidigt utvecklas genom väl vald användning och nära samarbete med hyresgästerna. Det ska även i fortsättningen vara möjligt att få en förståelse för flottans tidigare verksamhet på Skeppsholmen och Kastellholmen. Skeppsholmen och Kastellholmen ska vara tillgängligt för alla. Området ska ge ett ekonomiskt positivt resultat för att säkerställa ett långsiktigt bevarande och en hållbar utveckling av byggnadsminnet.

Utskottets ställningstagande

Som framgår ovan formulerades de övergripande målen för användningen av Skeppsholmen och Kastellholmen redan 1959. I det förvaltningsprogram som Statens fastighetsverk fastställde 2007 framgår bl.a. att det även i fortsättningen ska vara möjligt att få en förståelse för flottans tidigare verksamhet i området och att området ska vara tillgängligt för alla. Mot bakgrund av detta anser inte utskottet att riksdagen bör ta något initiativ i frågan. Motion Fi293 avstyrks därför.

Reservationer

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservationer. I rubriken anges vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

1. Riksrevisionens granskning av it inom statsförvaltningen och statliga it-projekt, punkt 2 – motiveringen (V)

av Ulla Andersson (V).

Ställningstagande

Jag anser inte att det är önskvärt att myndigheternas it-behov i större utsträckning tillfredsställs med hjälp av outsourcing av it-verksamheten till privata aktörer. I stället bör myndigheterna utveckla samordningen mellan sig och utveckla gemensamma it-lösningar. Dessutom bör myndigheterna undersöka möjligheterna att använda öppen källkod och fri programvara. Detta ökar effektiviteten och underlättar för fler myndigheter att använda samma program och det skulle även leda till billigare lösningar och ökad demokrati. Andra länder har kommit mycket längre i arbetet med fri programvara och öppna källkoder, och Sverige borde lära av dem.

2. En personalförsörjningskommission, punkt 15 (V)

av Ulla Andersson (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 15 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om att det ska tillsättas en personalförsörjningskommission. Därmed bifaller riksdagen motion 2011/12:Fi208.

Ställningstagande

Av åldersskäl kommer ca 1,6 miljoner människor att lämna arbetsmarknaden fram till 2025. Alltför lite har gjorts för att möta de utmaningar som detta skapar. De senaste årtiondena har det demografiska tillskottet till arbetsmarknaden uppgått till 15 000–25 000 personer per år. De kommande årtiondena kommer förutsättningarna att ändras drastiskt, och det demografiska tillskottet kommer att sjunka till 2 500 personer per år och även vara negativt vissa år. Velfärdsverksamheterna inom kommunsektorn har högst antal pensionsavgångar, och dessa verksamheter har redan i dag svårt att få tag på utbildad arbetskraft, särskilt i många landsbygdskommuner.

ner. Arbetsförmedlingen har i sin rapport Generationsväxlingen på arbetsmarknaden – i riket och i ett regionalt perspektiv redogjort för den kommande generationsväxlingen.

Många kvinnor arbetar deltid, och för kvinnorna finns också en stor obalans mellan antalet nya kvinnor på arbetsmarknaden och antalet kvinnor som går i pension. Kvinnor har lägre deltagande i arbetslivet och lämnar arbetsmarknaden tidigare än männen. Fler kvinnor skulle alltså kunna delta i arbetslivet och framför allt i gruppen utlandsfödda kvinnor. Jag menar att det finns stora outnyttjade möjligheter, t.ex. genom att omvandla kvinnors ofrivilliga deltidsarbeten till en rätt till heltidsarbeten.

Det finns också stora regionala skillnader vad gäller antalet pensionsavgångar och antalet nya på arbetsmarknaden. Störst antal åldersavgångar sker i kommuner med färre än 12 500 invånare medan en mindre andel av arbetskraften går i pension i storstäderna. Högsta andelen åldersavgångar har Övertorneå kommun och lägst andel Solna kommun.

Som mest uppgår åldersavgångarna till två tredjedelar av de yrkesverksamma. Fram t.o.m. 2025 har följande yrken inom den offentliga sektorn de största åldersavgångarna, och inom alla dessa yrken uppgår andelen åldersavgångar fram t.o.m. 2025 till 50 % eller mer:

- Speciallärare
- Distriktssköterskor
- Tandsköterskor
- Barnsjuksköterskor
- Gymnasielärare yrkesämnen
- Barnmorskor
- Biomedicinska analytiker
- Sjuksköterskor, psykvård
- Tandläkare
- Skol- och utbildningskonsulenter
- Receptarier
- Röntgensjuksköterskor
- Psykologer
- Administratörer offentlig förvaltning

Vänsterpartiet anser att det är dags att ta ett helhetsgrepp och ta ett övergripande ansvar i frågan. Det finns möjligheter. Det är viktigt att öka det genomsnittliga arbetskraftsdeltagandet bland utlandsfödda. En ökning av kvinnornas arbetskraftsdeltagande är också helt avgörande för den framtida personalförsörjningen, liksom en förbättring av arbetsmiljön och arbetsvillkoren i de kommunala välfärdsverksamheterna.

Vänsterpartiet menar att det är nödvändigt att tillsätta en personalförsörjningskommission med uppdrag att föreslå åtgärder och insatser för att lösa personalförsörjningen inom välfärdsverksamheterna i hela landet. Kommissionen bör bestå av företrädare för kommuner och landsting, de fackliga

organisationerna, forskare med inriktning mot arbetsmarknads- och genusfrågor och företrädare för de politiska partierna. Till kommissionen bör även knytas organisationer som arbetar med landsbygdsfrågor.

3. De maritima kulturmiljöerna på Skeppsholmen och Kastellholmen, punkt 16 (SD)

av Johnny Skalin (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 16 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om att vidta åtgärder för att bevara den maritima kulturmiljön på Skeppsholmen och Kastellholmen. Därmed bifaller riksdagen motion 2011/12:Fi293.

Ställningstagande

Drottning Kristina beslutade 1634 att den svenska flottan skulle flytta från Blasieholmen till Skeppsholmen och Kastellholmen. Detta lade grunden till ett av världens äldsta bevarade maritima kulturarv. Miljön på Skeppsholmen och Kastellholmen är unik i hela världen.

Att förvaltningen på 1960-talet övergick från flottan till staten har inneburit en successiv underminering av den maritima kulturmiljön. Nya verksamheter har uppkommit i historiska byggnader och miljöer. Under 2011 var det ytterst nära att de sista kvarvarande hyresgästerna med maritim anknytning fick sina kontrakt uppsagda av Statens fastighetsverk.

Den unika miljön på Skeppsholmen och Kastellholmen med sitt rika kulturarv medverkar till att göra Stockholm mer attraktivt för utländska turister och inbjuder till kulturella internationella kontakter.

Mot den bakgrunden anser jag att det är av stor vikt att regeringen ser till att Statens fastighetsverk följer sina direktiv om att bevara och utveckla kulturvärdena i de fastigheter verket förvaltar på Skeppsholmen och Kastellholmen och att verket upprättar en långsiktig sammanhållen plan för hur kulturmiljöerna på Skeppsholmen och Kastellholmen ska kunna bevaras för framtiden. Samtidigt bör Statens fastighetsverk bidra till att allmänheten får tillgång till kulturmiljöerna.

Särskilda yttranden

1. Anslagen 2012 inom utgiftsområde 2 (MP)

Per Bolund (MP) anför:

Riksdagen har genom sitt beslut den 23 november 2011 (bet. 2011/12: FiU1) fastställt att de samlade utgifterna för utgiftsområde 2 inte får överstiga 13 358 542 000 kronor 2012. Miljöpartiets förslag på utgiftsområdet överstiger denna nivå och kan således formellt inte tas upp till behandling. Därmed väljer jag att lägga fram ett särskilt yttrande om Miljöpartiets politik inom utgiftsområde 2.

Jag står fast vid Miljöpartiets förslag om att det inom utgiftsområde 2 ska avsättas 150 miljoner kronor för att minska löneskillnaderna mellan män och kvinnor i den statliga verksamheten. Inom arbetslivet råder det en stor brist på jämställdhet mellan könen. Det finns på alla nivåer en diskriminering av kvinnor när det gäller tillsättandet av chefstjänster, lönens storlek, anställningsformer och hel- och deltider. Denna ordning är oacceptabel.

Miljöpartiet vill avskaffa den könsrelaterade lönediskrimineringen på den svenska arbetsmarknaden, och då gäller det också att arbetsmarknadens parter tar sitt fulla ansvar. Enligt min mening har staten ett ansvar att leda utvecklingen mot jämställda löner.

2. Anslagen 2012 inom utgiftsområde 2 (SD)

Johnny Skalin (SD) anför:

Riksdagen har genom sitt beslut den 23 november 2011 (bet. 2011/12: FiU1) fastställt att de samlade utgifterna för utgiftsområde 2 inte får överstiga 13 358 542 000 kronor 2012. Sverigedemokraternas förslag på utgiftsområdet överstiger denna nivå och kan således formellt inte tas upp till behandling. Därmed väljer jag att lägga fram ett särskilt yttrande om Sverigedemokraternas politik inom utgiftsområde 2.

Jag står fast vid Sverigedemokraternas budgetalternativ som innebär att ett nytt anslag för utgifter för arbetsgivaravgifter ska tas upp under utgiftsområde 2 och tillföras 1,3 miljarder kronor. Bakgrunden till detta är att Sverigedemokraterna är övertygade om att morgondagens mellanstora och stora företag finns bland dagens småföretag. Sverigedemokraterna gör därför en satsning på småföretagen. I denna satsning ingår en permanent arbetsgivaravbatt för de tio först anställda. Den generella sänkningen av arbetsgivaravgifterna som regeringen har genomfört tas i stället bort. Detta innebär högre kostnader för arbetsgivaravgifter för de statliga arbetsgivarna. Av den anledningen bör, som en följd av arbetsgivaravgiftsreformen, ett nytt anslag tas upp och tillföras 1,3 miljarder för 2012.

Jag står också fast vid att Finansinspektionen bör tillföras ytterligare 60 miljoner kronor utöver vad regeringen föreslagit. Finansinspektionen spelar en viktig roll för tillsynen av de finansiella marknaderna. Mot bakgrund av den finansiella oron är det väsentligt att den tillsynen fungerar på ett bra sätt, och det är angeläget att Finansinspektionen har tillräckliga resurser för sin verksamhet.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Proposition 2011/12:1

Proposition 2011/12:1 Budgetpropositionen för 2012 utgiftsområde 2:

1. Riksdagen bemyndigar regeringen att för 2012 besluta om en kredit på räntekonto i Riksgäldskontoret intill ett belopp av 355 000 000 kronor för att tillgodose Kammarkollegiets behov av likviditet i samband med inrättande av nya myndigheter.
2. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2012 för ramanslaget 1:3 Verksamhetsstöd för den statliga budgetprocessen ingå avtal för utveckling och underhåll av informationssystemet Hermes som medför behov av framtida anslag på högst 45 000 000 kronor 2013–2017.
3. Riksdagen bemyndigar regeringen att för 2012 besluta om en kredit på räntekonto i Riksgäldskontoret intill ett belopp av 100 000 000 kronor för att tillgodose Statens tjänstepensionsverks behov av likviditet i pensionshanteringen.
4. Riksdagen godkänner förslaget till investeringsplan för Statens fastighetsverk för 2012–2014.
5. Riksdagen bemyndigar regeringen att för 2012 besluta att Statens fastighetsverk får ta upp lån i Riksgäldskontoret intill ett belopp av 12 300 000 000 kronor för investeringar i fastigheter m.m.
6. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2012 för ramanslaget 1:10 Bidragsfastigheter ingå avtal om underhåll av bidragsfastigheter som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 30 000 000 kronor 2013.
7. Riksdagen godkänner förslaget till investeringsplan för Fortifikationsverket för 2012–2014.
8. Riksdagen bemyndigar regeringen att för 2012 besluta att Fortifikationsverket får ta upp lån i Riksgäldskontoret intill ett belopp av 10 200 000 000 kronor för investeringar i mark, anläggningar och lokaler.
9. Riksdagen bemyndigar regeringen att för 2012 avseende Sjunde AP-fondens verksamhet dels besluta om lån i Riksgäldskontoret för investeringar i anläggningstillgångar som används i verksamheten intill ett belopp av 5 000 000 kronor, dels besluta om kredit på räntekonto i Riksgäldskontoret intill ett belopp av 185 000 000 kronor.
10. Riksdagen godkänner att Sverige under 2012 medverkar i kapitalhöjningen i Europarådets utvecklingsbank (CEB) och bemyndigar regeringen att ikläda staten betalningsansvar i form av statliga garantier till CEB intill ett belopp av 123 724 000 euro.

11. Riksdagen anvisar för budgetåret 2012 anslagen under utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning, vad gäller anslag som står till regeringens disposition, enligt följande uppställning:

Tusental kronor

Ramanslag	Regeringens förslag
1:1 Statskontoret	89 279
1:2 Kammarkollegiet	64 495
1:3 Verksamhetsstöd för den statliga budgetprocessen	44 933
1:4 Arbetsgivarpolitiska frågor	2 443
1:5 Statliga tjänstepensioner m.m.	11 133 000
1:6 Finanspolitiska rådet	8 931
1:7 Konjunkturinstitutet	55 435
1:8 Ekonomistyrningsverket	104 684
1:9 Statistiska centralbyrån	540 797
1:10 Bidragsfastigheter	344 500
1:11 Finansinspektionen	306 919
1:12 Riksgäldskontoret	311 567
1:13 Bokföringsnämnden	11 349
1:14 Vissa garanti- och medlemsavgifter	2 370
1:15 Riksrevisionen	300 685
1:16 Finansmarknadsforskning	30 005
1:17 Finansinspektionens avgifter till EU:s tillsynsmyndigheter	7 150
Summa för utgiftsområdet	13 358 542

12. Riksdagen bemyndigar Riksrevisionen att för 2012 ta upp lån i Riksgäldskontoret för investeringar i anläggningstillgångar som används i verksamheten intill ett belopp av 15 000 000 kronor.
13. Riksdagen anvisar för budgetåret 2012 ett anslag under utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning för Riksrevisionen enligt ovanstående uppställning.

Skrivelse 2010/11:138

Regeringens skrivelse 2010/11:138 Riksrevisionens granskning av it inom statsförvaltningen och statliga it-projekt.

Motioner från allmänna motionstiden hösten 2011

2011/12:Fi201 av Leif Pagrotsky (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om skyndsamma förändringar i redovisningen av Finansinspektionens medel i enlighet med vad som anförs i motionen.

2011/12:Fi208 av Ulla Andersson m.fl. (V):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att tillsätta en personalförsörjningskommission.

2011/12:Fi226 av Jan Ertsborn (FP):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Finansinspektionen ska ha tillsyn över all finansverksamhet.

2011/12:Fi293 av Mattias Karlsson och Björn Söder (båda SD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att vidta åtgärder för att bevara den maritima kulturmiljön på Skeppsholmen och Kastellholmen.

2011/12:Fi295 av Per Bolund m.fl. (MP):

1. Riksdagen anvisar med följande ändringar i förhållande till regeringens förslag anslagen under utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning enligt uppställning:

Anslag		Anslagsförändring		
		2012	2013	2014
1:4	Arbetsgivarpolitiska frågor	+150	+150	+150
	Summa	+150	+150	+150
	<i>Specificering av anslagsförändringar</i>			
1:4	Jämförda löner inom statlig verksamhet	+150	+150	+150

2011/12:Fi308 av Johnny Skalin m.fl. (SD):

Riksdagen anvisar till utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning 1 360 000 000 kr utöver vad regeringen föreslagit för budgetåret 2012 eller således 14 719 000 000 kr.

Anslag		Anslagsförändring	
1:11	Finansinspektionen		+60
	<i>Nya anslag</i>		
	Utgifter för arbetsgivaravgifter		+1 300
	Summa		+1 360

2011/12:C347 av Veronica Palm m.fl. (S):

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att alla finansiella institutioner som erbjuder krediter till konsumenter ska stå under Finansinspektionens tillsyn.

BILAGA 2

Regeringens och oppositionens förslag

Förslag till anslag för 2012 under utgiftsområde 2
Samhällsekonomi och finansförvaltning

Tusental kronor

Ramanslag		Regeringens förslag	Avvikelse gentemot regeringen			
			S	MP	SD	V
1:1	Statskontoret	89 279				
1:2	Kammarkollegiet	64 495				
1:3	Verksamhetsstöd för den statliga budgetprocessen	44 933				
1:4	Arbetsgivarpolitiska frågor	2 443		+150 000		
1:5	Statliga tjänstepensioner m.m.	11 133 000				
1:6	Finanspolitiska rådet	8 931				
1:7	Konjunkturinstitutet	55 435				
1:8	Ekonomistyrningsverket	104 684				
1:9	Statistiska centralbyrån	540 797				
1:10	Bidragsfastigheter	344 500				
1:11	Finansinspektionen	306 919			+60 000	
1:12	Riksgäldskontoret	311 567				
1:13	Bokföringsnämnden	11 349				
1:14	Vissa garanti- och medlems- avgifter	2 370				
1:15	Riksrevisionen	300 685				
1:16	Finansmarknadsforskning	30 005				
1:17	Finansinspektionens avgif- ter till EU:s tillsynsmyndig- heter	7 150				
99:1	Utgifter för arbetsgivarav- gifter				+1 300 000	
Summa för utgiftsområdet		13 358 542	±0	+150 000	+1 360 000	±0

BILAGA 3

Utskottets anslagsförslag

Utskottets förslag till anslag för 2012 under
utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och
finansförvaltning*Tusental kronor*

Ramanslag		Avvikelse gentemot regeringen	Utskottets förslag
1:1	Statskontoret	±0	89 279
1:2	Kammarkollegiet	±0	64 495
1:3	Verksamhetsstöd för den statliga budgetprocessen	±0	44 933
1:4	Arbetsgivarpolitiska frågor	±0	2 443
1:5	Statliga tjänstepensioner m.m.	±0	11 133 000
1:6	Finanspolitiska rådet	±0	8 931
1:7	Konjunkturinstitutet	±0	55 435
1:8	Ekonomistyrningsverket	±0	104 684
1:9	Statistiska centralbyrån	±0	540 797
1:10	Bidragsfastigheter	±0	344 500
1:11	Finansinspektionen	±0	306 919
1:12	Riksgäldskontoret	±0	311 567
1:13	Bokföringsnämnden	±0	11 349
1:14	Vissa garanti- och medlemsavgifter	±0	2 370
1:15	Riksrevisionen	±0	300 685
1:16	Finansmarknadsforskning	±0	30 005
1:17	Finansinspektionens avgifter till EU:s tillsynsmyndigheter	±0	7 150
Summa för utgiftsområdet		±0	13 358 542